A° 1862. N°. 55. Zaturdag 12 Julij. Elfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor *Batavia* . . . . f 12,50.
„ *Java* . . . . „ 15,—.
„ de *Buitenbezittingen* . . . . . . „ 17,50.
„ *Nederland* . . . . „ 22,50.
De betaling geschiedt **vooruit** — Brieven **franco**.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. van Dorp; **Agenten:** te *Samarang*, de GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. van DORP; te *Soerabaija*, le ROY & Co.; te *Pasoeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. van DORT; te *Madioen*, C. A. van der VOORT; te *Padang*, van ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, W. EEKHOUT & Co., en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De **JAVA-BODE** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.
Voor de **vijf** woorden . . . . f 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór **12** uur.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Vendutiën.

Maandag 14 Julij
Voor de Weeskamer
en
Voor het commissiehuis van Gebrs. Beijnon.
Dingsdag 15 Julij
Voor het woonhuis van den Heer Scharp, door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het woonhuis van den Heer Jonker door J. Speet.
en
Voor de pakhuizen van Ong Jongsin door Gebrs. Roselje & Co.
Woensdag 16 Julij
Voor het woonhuis van den Heer T. W. Rudolph door Gebrs. Roselje & Co.
en
Paarden-Vendutie door van Slooten Morgan & Co.
Donderdag 17 Julij
Voor een huis in de Chinesche Kamp door van den Biesen en Modderman & Co.
en
Van Sydney Paarden door van Slooten Morgan & Co.
Vrijdag 18 Julij
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.
Hout-Ventie door John Pryce & Co.
en
Zaturdag 18 Julij
Vendutie en 't Vendulokaal.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

MR. P. A. MATTHES
en
H. SCHOUTEN.

BUITENZORG, 9 Julij 1862. (2391)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *S. C. Clarenbach*, geliefde Echtgenoot van
(2351) J. WOLFF.
WELTEVREDEN, 30 Junij 1862.
Eenige Kennisgave.

Bevallen van eenen ZOON, *M. E. Hofland*, geboren *van Lawick van Pabst*.
SOEBANG, Pamanoekan en Tjiassem Landen, 6 Julij 1862. (2335)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *E. A. Chasteau*, geboren *Dezentjé*.
SAMARANG, 6 Julij, 1862. (2396)

Bevallen van een' ZOON, vrouwe *E. A. F. Buijn, Stevens*.
BATAVIA, 7 Julij 1862. (2336)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *J. F. Schultz*, echtgenoot van
(2331) A. H. THEPASS.
BATAVIA, 7 Julij 1862. (2331)

De verkoop van het Perceel op *Meester Cornelis*, verponding no. 6702, staande ten name van vrouwe *C. E. Pieters*, geboren *van Leeuwen*, aangekondigd in den *Java-Bode* van den 25sten Junij 1862 no. 50,

zal geen voortgang hebben.

(2401) TIEDEMAN & VAN KERCHEM, qq.

VENDUTIE

op Maandag 14 Julij 1862,
voor het Commissiehuis van

Beijnon, Hamacher & Co.,

van diverse Lijnwaden,

PROVISIEN, SCHILDERIJEN, LEDIKANTEN, TOUWWERK, 25 vaten MEEL, GUITAREN, GOUD- en ZILVER GALON, alsmede eene partij HOROLOGIEN, etc., etc.
(2344)

Beijnon, Hamacher & Co.,

zullen op hunne Vendutie van aanstaande Maandag, den 14den Julij mede verkoopen:

HPG S No. 390, 395, 398, 399, 403, 407, 409, 410, 411, 412, 415, 419. **12 kisten à 50 stuks 6/4 Madapollams.**

» No. 425, 426, 427, **3 kn. à 50 stuks 7/4 Madapollams.**

min of meer beschadigd aangebragt per ***Trijntje Bonna.*** (2404)

BEIJNON, HAMACHER en Co. zullen op hunne VENDUTIE van Maandag den 14den dezer mede verkoopen:

6 manden à 50/2 kr. *goed* Selterswater.
4 manden „ 25/1 „ do. do.
1 partij Dames en Heeren Pantoffels.
en
vaatjes SPIJKERS,
van verschillende dimensien. (2412)

De ondergeteekenden zullen op hunne VENDUTIE van Maandag den 14den dezer, mede verkoopen:

JAC BT No. 5, 8, 19, 22, 27. **5 kisten à 50 stuks MADAPOLLAMS.**

min of meer beschadigd aangebragt per *Amalia Augusta*.
(2405) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Op de Vendutie

van Maandag 14 Julij,
zullen nog worden verkocht
een partij Zilveren

Tafel- en Dessertmessen,

in Etui,
(2406) BEIJNON, HAMACHER & Co.

Op Maandag, den 14den Julij 1862, zullen voor het Lokaal der WEESKAMER te Batavia, voor rekening van verschillende boedels worden verkocht:

Meubilair, Kleedingstukken, Preciosa's, Horologiën, Bendie- en Bendiepaarden,

Ten Elf ure precies.

de drie Vastigheden,

welke wegens tijdgebrek op den ***16 Junij laatstleden***, onverkocht zijn gebleven, gelegen te ***Batavia***, en bij de verponding geregistreerd onder Nos. 5884, 1992 en 2254, toebehoorende aan den in staat van kennelijk onvermogen verkeerenden Inlandschen Luitenant HABIET IDRIES.

Daarna:

Een STUK GROND bebouwd met 19 HUIZEN, zoo van Steen als van Planken, allen met pannen gedekt, gelegen op ***Goenoeng Saharie***, bekend onder den naam van ***Gang Klientjie***, bij de verponding geregistreerd onder No. 2038, ook toebehoorende aan bovengenoemden Inlandschen Luitenant HABIET IDRIES.

En eindelijk:

Een ERF, bebouwd met een Steenen HUIS met pannen gedekt, gelegen te ***Batavia*** in Kampong ***Bandan***, bij de Verponding geregistreerd onder No. 5012, toebehoorende aan den gefailleerden Arabier SECH MOHAMAD BIN ALIE BAFADAL.

Namens de Weeskamer vd.,
De Secretaris,
(2350) VAN BERCKEL BIK.

VENDUTIE

op Dingsdag, 15 Julij 1862,
voor een **PAKHUIS** op Kampong **MALACCA**, nabij de Toko der Heeren ***G. BUIJN & Co.***, door

Gebrs. Roselje & Co.,

van:
Ankers, Kettingen, Touwwerk, Kralen, Japansche Was, Soija en Sakki, etc., etc.,
Voorts van:

HTCHZ & Co. No. 13, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33. **15 Balen ruwe Drills à 20 ps.,**

en uit:

G. K. No. 101, 102, 104, 106, 107, 109, 110. **7 Balen, het volgende**

t. w. 11 Rol ZEILDOEK,
12 » SCHEERDOEK,
een en ander beschadigd gelost ex ***Noach.*** (2355)

Op onze Vendutie van Dingsdag 15 dezer in Kampong Malacca, zal alsnog het volgende worden verkocht:

T & C L 3 rollen Holl. Zeildoek **A**
„ 7 „ „ „ **B**

door zeewater beschadigd aangebragt pr. Ned. Schip **Amalia Augusta.**

Maatschappij ***Culenborg*** „ Landb. Nijverheid. **7 kisten gedroogde vruchten, als:**

300 bussen zure APPELEN à 1 ks.
350 » zoete » » 1 »

door zeewater beschadigd aangebragt per Ned. Schip **Maarten van Rossem.**

Alsmede:

16 Baaltjes KAPAS, wegende ca. 10 picols.
AH AK 1/5 5 kn. á 36 riem Papier.
AK 1/2 2 „ „ 36 „ „
2 kisten COTTONETS, een partij HUIDEN.
(2400) GEBRS. ROSELJE en Co.

VENDUTIE

op Dingsdag 15 Julij 1862,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den WelEdG. Heer

SCHARP,

op ***Meester Cornelis***, door

Van Slooten, Morgan & Co.,

van:

Spiegels en Schilderijen,

Hang- en Tafellampen, Canapés, Kasten, Tafels, Stoelen, Knapen, Ledikanten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, voorts nog Rijtuigen, Paarden, Tuigen, etc.
(2338)

VENDUTIE

Woensdag 16 Julij 1862,
à 2 pCt. Vendusalaris,

op het plein der Javasche Bank,

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
van:

134 bijzonder fraaije

SANDELWOOD PAARDEN,

waaronder:
verscheidene **Rijpaarden en spannen Wagenpaarden.** (2347)

VENDUTIE

op Woensdag, 16 Julij 1862,
wegens vertrek,
ten huize van den WelEd. Heer

J. W. RUDOLPH,

in *Gang-Scott*, nabij *Tanabang*,
door GEBRS. ROSELJE en Co.,

van divers MEUBILAIR, PAARDEN, etc. (2356)

VERKOOP

van

MANILLA CIGAREN.

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van DONDERDAG 17 Julij verkoopen:

100,000 puike Manilla Cigaren, No. 2, Cortados.

en zulks bij kleine kavelingen voor particulier gebruik.
(2392) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

VENDUTIE

op Donderdag 17 Julij 1862,
voor het Huis van den Chinees

OEIJ BON KAN,

op **Passer Lama, (Chineesche Kamp,)**
door

VAN DEN BIESEN & MODDERMAN,
van:

Diverse MEUBELEN,

een Vis-à-Vis, een Palanquin, een Span Wagenpaarden, voorts een eene aanzienlijke hoeveelheid Juweelen, Goud- en Zilverwerk. (2403)

VENDUTIE

op Vrijdag, den 18den Julij 1862,
voor het Commissiehuis van

Van den Abeelen & Co.,

van

Americaansch- en Engelsch Zeildoek,

Mailkoffers, Bendietuigen, Asphalt Filt, ronde Tapijten, Praauw Spijkers, Koperen Deursloten, Hammen, Boter, Jams en Jellis, en voor rekening van belanghebbenden

een partij MEEL in zakken,

min of meer door zeewater beschadigd.
Voorts:

voor rekening van ***Mochsaniep***, EEN AANDEEL in een Opstal, zijnde een woonhuis gedeeltelijk van Steen en Bamboe met pannen gedekt, staande in Gang Ceylon, Patjenongan. (2394)

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Vrijdag aanstaande verkoopen:

190 IJZERHOUTEN BALKEN,

aangebragt per *Sala-Sala* van Linga.
(2410) VAN DEN ABEELEN en Co.

HOUT-VENDUTIE

op VRIJDAG 18 Julij 1862,

op het Heemradenplein,

van

Djattiehouten Balken en Doodkistplanken.

(2415) JOHN PRYCE & Co.

De Ondergeteekenden zullen op Vrijdag den 18den Julij aanstaande,
voor rekening de VERBANDHOUDERS op Vendutie verkoopen:

Een ERF met twee steenen Huizen met pannen gedekt,

gelegen in Blok O, deel 5, sectie 3, nummer 9, buurt of wijk Chinesche Kamp ***(Djelaking)***, verponding No. 2886 toebehoorende aan **Tjoa Kimlong**.
(2365) VAN DEN ABEELEN en Co.

Op Zaturdag den 19den Julij 1862,

des morgens ten tien ure, zal door den ondergeteekende door tusschenkomst van het Vendu-Departement te Batavia in het Lokaal van dat Departement, worden verkocht de navolgende perceelen:

1°. Een stukje TUINLAND,

gelegen in het Westerveld, blok M, deel 3, sub numero 127, buurt of wijk ***KAMET***, bij de verponding geregistreerd onder No. 1574, en aldaar getaxeerd op eene waarde van ***acht honderd gulden.***

2° Een stuk TUINLAND,

bebouwd met een BAMBOEZEN OPSTAL met ATAP gedekt, gelegen in het Westerveld, blok M, deel 3, sub numero 127*c*, buurt of wijk ***TANABANG***, bij de verponding geregistreerd onder No. 7202, en aldaar getaxeerd op eene waarde van ***honderd vijftig gulden,*** alles ten laste van de gezamenlijke Erfgenamen van wijlen WILLEM JOHANNES en ten behoeve van Mejufvrouw J. M. S. GUDE, als eerste verbandhoudster op gemelde perceelen gevestigd.
(2377) F. ALTING MEES.

VENDUTIE

op Maandag, 21 Julij 1862,
wegens vertrek,
ten huize van den WelEd. Heer

J. P. LOURAN,

op het Koningsplein, West zijde, nabij Gang Scott, door

GEBRS. ROSELJE & CO.,

van eenen zeer netten Inboedel,

waarvan bijzondere melding verdienen:

een elègant Amcublement,

bekleed met Gebloemd VELOURS d'Utrecht,
eene groote SCHRIJFTAFEL,
fraaije Moderateur-, Hang- en Tafellampen,
» SPIEGELS en SCHILDERIJEN,

Eene Pianino Oblique,

uit de Fabriek van ***Schaack & Baumeister*** te DUSSELDORP.

Voorts:

Een Milord, een Amer. Handwagen voor 1 of 2 span.

Een span SCHIMMELS, 4 vt. 1 dm., Macassaren.
Een » BRUINE, 4 » 3½ » »
Een » VOSSEN.
Een RIJPAARD, 4 vt. 2 dm., Sandelwood-Schimmel,
Zondag te voren te bezigtigen. (2354)

Op Zaturdag, den 26 Julij e. k.,

des morgens ten 10 ure,
zal in het Lokaal van het ***Vendu-Departement*** alhier, worden verkocht, het

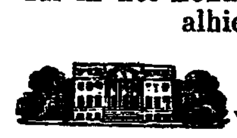

HUIS

van wijlen Mevrouw de Wed.
HAASE geb. VAN DER WILDEN,
staande achter de ***Weeskamer*** alhier, Buurt Berendregt, Verponding No. 8378.
(2375) REYNST & VRIJU, qq.

VENDUTIE

op Dingsdag, den 29sten Julij 1862,
voor een Huis op **Pecodjan,**
door
Cassalette & Co.,
van WAGENS, BENDIES, PAARDEN, TUIGEN, MEUBELEN en verder huisraad,
en ten 10 ure precies:

het HUIS en ERF,
gelegen in het Westerveld, Blok P, Deel 8, Verponding No. 949. (2413)

Op Maandag 25 en Dingsdag 26 Augustus 1862,
zullen de ondergeteekenden
VENDUTIE
houden (wegens vertrek),
des
INBOEDELS
van Zijne Exellentie den Luitenant-Generaal
J. van Swieten,
zullende nader meer gespecifieerde opgave daarvan worden gedaan.
(2414) CASSALETTE & Co.

Op eenen nader te bepalen dag,
zullen de Ondergeteekenden op publieke
Vendutie verkoopen:

de Ned. Indische Schoener
DE HAAI,
met *Inventaris.*
(2345) JOHN PRYCE EN Co.

Suikerfabriek KLALING.
Reflectanten worden uitgenoodigd hunne Inschrijvingsbiljetten voor den VERKOOP der
SUIKERFABRIEK KLALING,
(voorloopig reeds bekend gemaakt in No. 42 van dit Blad dd. 28 Mei 1862,) te willen inzenden ten Kantore der Heeren DORREPAAL & Co. te Samarang, **vóór** 31 Julij aanstaande, zullende dezelven op dien dag des morgens ten Twaalf ure geopend worden.
(2386) THURKOW.

---

v. Walchren & v. Dorp,
HANDEL-, TOKO- EN COMMISSIEHUIS.
ROODE BORDEAUX WIJNEN op fust en in kisten afgetapt.
Fijne Roode en Witte BORDEAUX WIJNEN.
BOURGOGNE WIJNEN.
Fijne en Ordinaire RHIJN- en MOESELWIJNEN.
Roode PORTWIJN op fust en op fleschen.
Witte Idem op fleschen.
Fijne en Ordinaire MADEIRA en TENERIFFE WIJNEN op fust en op fleschen.
Prima en Ordinaire CHAMPAGNE WIJNEN.
Holl. BIER, Eng. BIER, Bayersch BIER } in soorten, op fust en op fleschen.
Fijne en Ordinaire Fransche COGNAC op fust en op fleschen.
Bessen GENEVER; Genever A.V.H. en andere goede merken.
Onvervalscht SELTERSWATER.
Hollandsche, Fransche, Engelsche, Duitsche } PROVISIEN in BLIK, enz.
GESLAGT in fleschen en vaatjes.
Gezouten RUNDVLEESCH in vaatjes.
Gerookte OSSENMUISJES en SAUCIJS DE BOULOGNE in blik.
Gerookt VLEESCH en HAMMEN.
Diverse soorten KAZEN.
Diverse merken BOTER.
MANDARIJN GEMBER.
KOEK, BANKET, SUIKERWERK en GEDROOGDE VRUGTEN.
Poeder- en andere CHOCOLAAD, JAMS, MOSTARD, ZUREN, GENUAOLIE, AZIJN, etc.
SPIEGELS en SCHILDERIJEN.
Eng. HANG-, TAFEL-, MUUR- en KANTOORLAMPEN.
PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWEEK
TAFEL- en RIJTUIGKAARSEN.
TAFELGOED in stellen, HANDDOEKGOED, DAMAST, TAFELKLEEDEN, TOILINET in soorten.
Divers PLEETWERK
Berlijnsch-zilveren LEPELS en VORKEN in stellen.
Eng. TAFELMESSEN in stellen.
Manila- en Havana SIGAREN in soorten.
BIJOUTERIEN, PARFUMERIEN en GALANTERIEN.
(2289)

Zoetemelksche KAAS.
Westfaalsche HAMMEN Yorenkshire HAMMEN.
Op nieuw ontvangen Bergsche ANCHOVIS.
(2340) VAN DEN ABEELEN & Co.

Puike groote Amerikaansche HAMMEN,
à ƒ 5.— Contant.
Bij
(2324) SCHULTZE, *Passer Baroe.*

Versche Hobarttown-Appelen.
RENETTEN en GOUD-PIMPELS.
(2338) VAN DEN ABEELEN en Co.

Pas ontpakt bij
JOHN PRYCE & Co.,
Albums voor Portretten,
Zakkompassen,
Bekers in étui,
Reis Inktkokers,
kleine **Hang- en Kistsloten,**
uitmuntende
Scheermessen van *Rodgers*,
Toestellen voor het slijpen en brillanteren van
TAFELMESSEN,
Stellen Gouden Vest- en HANDKNOOPEN in étuis.
Heeren en Dames Necessaires en Reiszakken,
Deur- en Brandkamer Sloten van CHUBB,
een zeer klein factuurtje
GOUDEN HALS- en VESTKETTINGEN,
Dubbele en enkele REIS- en
WAGENDEKENS.
(2360)

MANILA SIGAREN
Cortado No. 2.
En detail, à Contant.
(2402) VAN DEN ABEELEN EN Co.

De ondergeteekende berigt dat hij zich gevestigd heeft tot het REPAREREN van
PIANO'S en ORGELS.
Hopende dat zijne soliede handeling in dat **VAK**, hij het vertrouwen van het geachte Publiek zal verwerven.
Recommandeert zich tevens tot het **Stemmen** van **PIANO'S.**
C. P. MULLER,
(2388) Sluisbrug.

ZUIVERE KLAPPEROLIE,
en détail, à contant.
(2341) VAN DEN ABEELEN EN Co.

Eenen nieuwen aanvoer:
SULFATE DE QUININE
van THIBAUMERIJ ET DUBASC, *Paris.*
Eau des Carmes
ook genaamd
Eau de Melisse de Carmes Boyer,
met beschrijving voor den innemer.
REVALENTA ARABICA
food van BARRY DU BARRY en Co. *London.*
(2366) CASSALETTE en Co.

J. COLLE
heeft de eer aan het geëerd publiek te berigten, dat hij *den 13den Julij a.s.* op Noordwijk,
tegenover de Toko van de firma PONS en Co.
zal openen, een
Magasin de Patisserie,
IJS voor Bals, Partijen, enz.;
Verder zal hij voorzien zijn van alle soorten GEBAK, en SUIKERWERK voor Diners, enz. (2397)

Op nieuw ontvangen:
IJZEREN LEDIKANTEN,
voor 2 personen.
Witte Jaconets, Pleeten Kroezen,
en
steeds verkrijgbaar:
Fraai ZILVERWERK, als:
INKTKOKERS, VRUCHTSCHALEN, THEELEPELTJES, SUIKERSTROOIJERS, VINGERHOEDEN.
KEURIG BEWERKTE BEKERS;
bijzonder aan te bevelen voor **Race-Prijzen.**
(2362) GEBRS. ROSELJE & Co.

Zeer doelmatige en goedkoope
Bureau INKTKOKERS,
van ƒ 2.— en hooger.
Ontvangen door
(2395) H. M. VAN DORP

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK.
VAN
WALTER WOODBURY.
Dagelijks, uitgezonderd des Vrijdags, geopend van half acht tot tien uur.
Steeds voorhanden:
GEZIGTEN VAN JAVA EN SUMATRA,
TYPEN, ENZ. (2325)

BAZAR — MOLENVLIET.
Pas Ontpakt:
een fraai assortiment
LAMPEN, PENDULES,
Vazen, Galanteriën, Parfumeriën,
BIJOUTERIEN, ENZ., ENZ.
(2384)

Pas Ontvangen van Japan:
30 Vaatjes MISO.
(2408) BEIJNON, HAMACHER & Co.

IJzeren Ledikanten in soorten
met of zonder toebehooren.
(2339) VAN DEN ABEELEN EN Co.

Bataviaasch Praauwenveer.
De stoomer **Tjiliwong,** is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.
Vertrekt ten 7 ure des morgens.
Ligplaats binnen den kleinen boom. (2367)

ASSURANTIE COMPAGNIE
te Amsterdam, opgerigt in 1771.
De Ondergeteekenden door bovengenoemde Maatschappij tot hare ***Agenten*** voor Indië aangesteld zijnde, verklaren zich bereid tot het teekenen van risico's tegen Brand op de gewone Condities.
(2337) TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

PRAAUWEN VEER en WERF
VAN DE
Wed. VAN DER MEULEN.
Met Praauwen van dit Veer bestaat er steeds gelegenheid om
Goederen, Machineriën, enz.,
over te voeren van
Batavia en de omliggende plaatsen,
als: om de West tot ***Tjiringien*** in *Straat Sunda*, en om de Oost tot aan ***Pecalongan***, en het afhalen van PRODUKTEN van ***Bantam***, ***Tjicao*** langs de ***Tjitarum***, ***Pamanoekan***, ***Indramaijoe***, ***Dadap*** en ***Cheribon.***
Bij genoemd Veer zal tegen September van dit jaar een
STOOMSLEEPRADERBOOT
in de vaart gebragt worden, waarmede de Praauwen naar en van de diverse plaatsen zullen kunnen gesleept worden.
Aan de Werf bestaat er steeds gelegenheid tot repareren van Sloepen en het maken van Hout en IJzerwerken ten behoeve der Schepen.
Batavia, 31 Mei 1862. (2378)

De Weeskamer te ***Batavia*** maakt bekend, dat de failliete boedels van:
JOSEPHUS JOHANNES SCHULLER TOT PEURSEM,
JOSEPH, BERNARD BERNE,
ACHILLE BEDIER DE PRAIRIE, en
SECH MOHAMAD BIN ALIE BAFADAL,
bij Vonnissen van den Raad van Justitie te ***Batavia dd. 2de Julij 1862, insolvent*** zijn verklaard en de liquidatie derzelven aan de ***Weeskamer*** is opgedragen.
Namens de Weeskamer vd.
De Secretaris.
VAN BERCKEL BIK.
BATAVIA, den 9de Julij 1862. (2407)

I. J. J. Snellebrand,
Beëedigd Translateur
voor de ENGELSCHE, FRANSCHE, HOOGDUITSCHE en NEDERLANDSCHE TAAL,
is van af heden dagelijks te spreken,
ten kantore van de Heeren MAINTZ en Co. aan de Groote Rivier.
Batavia, 9 Julij 1862. (2332)

Gratis.
Parapattan Weezen-Gesticht.
Worden gevraagd, ter vervulling der bij dat Gesticht eerlang vacerende betrekkingen:
EEN REGENT OF REGENTES
en
een 1sten Onderwijzer.
Voor de betrekking van Regent kan alleen een gehuwd persoon in aanmerking komen wiens Echtgenoot dan als Regentes behoort op te treden.
Gehuwde personen, die met in acht name van bovenstaande alinea, de betrekkingen van Regent en 1sten Onderwijzer in zich kunnen vereenigen zullen de voorkeur verdienen.
Gegadigden gelieven zich aan te melden bij den President der Directie bij wien alle inlichtingen ter zake te bekomen zijn.
W. H. DU CLOUX, *President.*
(2380) H. SCHRÖDER VISSER, *Secretaris.*

Wordt ten spoedigste gevraagd:
EEN WERKMEESTER,
in de
Constructie-Winkel der ***Maatschappij BROMO,***
Salaris naar bekwaamheid.
Heeren Werktuigkundigen hierop reflecterende wenden zich met franco brieven tot
Den Hoofd-Administrateur van voornoemde Maatschappij,
M. VAN GEUNS, Jzn.
Pasoeroean, 28 Junij 1862. (2329)

Militaire Societeit Concordia.
Algemeene Vergadering,
op Zaturdag 12 Julij a. s., des avonds ten 8 ure.
Namens het Bestuur:
De Secretaris:
(2368) BRUGMAN.

Maatschappij van Toonkunst.
Muzikale Oefening,
op Vrijdag den 11den Julij 1862,
des avonds ten 8 ure in het Lokaal van den ***Schouwburg.***
Namens de Directie
C. VRIESENDORP.
(2357) *Secretaris.*

BATAVIASCHE
WEDLOOP-SOCIETEIT.
HEEREN LEDEN worden herinnerd, dat de ***Registratie der Paarden***, zal geschieden op
Maandag den 14den dezer, 's morgens van 7 tot 8 ure.
Op den avond van dien dag zal er eene ALGEMEENE VERGADERING worden gehouden voor de
Loterij en Ballotage van Nieuwe Leden.
De Wedloopen zullen plaats hebben
op DONDERDAG en VRIJDAG den 17den en 18den Julij,
terwijl een
BAL EN SOUPER, op Zaturdag den 19den door de Societeit zal worden gegeven.
Namens de Directie:
De Secretaris,
THOMAS PRYCE.
Batavia, 7 Julij 1862. (2346)

Maatschappij van Toonkunst.
Vacaal en Instrumentaal
CONCERT
toegankelijk voor heeren Leden en hunne Dames
op Vrijdag den 18 Julij 1862,
des avonds ten 8 ure, in het Lokaal van den Schouwburg.
Algemeene Repetitie Woensdag den 16 Julij ter zelfde uur en plaats.
Namens de Directie
C. VRIESENDORP,
(2409) *Secretaris.*

Ter oppassing en verzorging van
twee Kinderen,
2 en 3 jaar oud, wier moeder hun kortelings door den dood is ontrukt, wordt tegen een zeer goed honorarium eene bejaarde en beschaafde **Dame** gezocht, liefst gehuwd. Gegadigden gelieven zich ten spoedigste te adresseren onder letters F. C. aan den uitgever dezer Courant. (2398)

Eene JUFVROUW in staat de **Hollandsche, Fransche** en **Engelsche talen**, benevens de **PIANO**, te onderwijzen, zag zich gaarne ten spoedigste geplaatst als GOUVERNANTE. Brieven franco onder letter G, bij
(2334) G. C. T. VAN DORP, te *Samarang.*

TE KOOP OF TE HUUR
met 1sten Julij te aanvaarden:
DE RIJSTPELMOLENS,
gelegen te ***Assem***, Residentie ***Cheribon***, met daarbij behoorende
Padie- en Rijstpakhuizen
en groot Woonhuis, alles met Pannen gedekt.
Twee planken Pakhuizen met pannen gedekt, en een bergruimte bevattende van respectievelijk 4000 en 5500 pikols, gelegen te ***Meurang Saabong*** en ***Pengarengan***, Residentie ***Cheribon.***
Nadere informatien bij
(2526) PANDEL & STIEHAUS.

Te Koop gevraagd:
een RIJPAARD,
geschikt voor de Schutterij, hoog 4 voet zonder ge breken.
Adres Letter H Bureau *Java-Bode.* (2345)

Te Koop:
EEN NIEUWE PIANINO
Fabriek STERNBERG, ***Brussel***, en
eene nieuwe Seraphine,
Fabriek ALEXANDER et fils.
C. P. MULLER,
(2389) *Sluisbrug.*

TE KOOP het HUIS
met ruim erf nabij
het ***Gymnasium***, van
(2369) W. KRAFT.

De pillen van Holloway.

Als geneesmiddel voor galziekten slechte spijsvertering en aandoening van den lever. De kenteekenen van deze ziekten zijn de volgende: misselijkheid, kramp in de maag, gedruktheid na het eten, gebrek aan eetlust, het zuur, kwijning, neêrslagtigheid des geesten en eene algemeene verzwakking. Het verdrijven van de oorzaak der ziekte is de gewigtigstgste stap waarvoor de pillen bijzonder geschikt zijn, vermits dezelve zulke zuiverende en vernieuwende eigenschappen bezitten dat de lever spoedig hersteld is de overtollige gal verdreven, de maag versterkt, de geest verlevendigd en de patient volkomen gezond wordt.

Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia bij S. B. van Kleeff en Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn en Co.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort,
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok en Co. (2370)
» Samarang » H. L. Lijon en Co.
Groot, Kolff en Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

JAVA-BODE

HH. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Tweede half jaar 1862** voor te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden.

Prijs voor het tweede halfjaar:

voor **Batavia** . . . . *f* 12,50
„ **Java** . . . . „ 15,—
„ **de Buitenbezittingen** . . . . . „ 17,50
„ **Nederland** . . . . „ 22,50

MAIL-EDITIE.

Per Jaargang.

Voor BATAVIA. . . . . . . ***f* 20,—**
Buiten » zoo wel voor NEDERLAND » **25,—**

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,
H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei 1861, kan men bij de Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden, dan wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.** te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija, **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **C. A. van der Voort**, te Madioen; **Eekhout & Co.** te Makassar, **van Zadelhoff & Fabritius** te Padang, **Harmsen** te Amboina en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van de heeren **W. Cores de Vries.** (2372)

Received:

EXHIBITION Clips. . . . . *f* 2.—
PAPER weights with Photographic portrait of the Prince Consort. . . . . » 3.—
PHOTOGRAPHIC ALBUMS for 25 portraits in marocco with gilt Clasps . . . . . . » 20.—
Id. for 50 portraits. . . . . » 25.—
(2381) H. M. VAN DORP.

DALHOUSES. Administration of Britsh India, vol. I. . . . . f 15.—
HODGSON'S Residence at Japan. . . . . . » 12,—
RAVENSTEIN. The Russians on the Amur. » 15,—
WOLSELEY. Narrative of the War with China in 1860. . . . . » 12.—
SWINHOE. Narrative of the North-China, campaign of 1860. . . . . » 14,—
TILLEY. Japan, the Amoor and the Pacisie. » 18,—
(2382) H. M. VAN DORP.

Dadelijk disponible.

Om per MAIL te vervolgen:

Revue des deux Mondes . . . . ***f* 52.—**
Musée des Familles . . . . » 10.—
Illustrirte Zeitung . . . . » 40.—
Nederlandsche Spectator met Karikaturen . . » 25.—
Aglaja met patronen. . . . . » 14.—
Multatulie's Ideën per vel. . . . . . . » —.50
v. Hoevell's Tijdschr. N. Indie. . . . . . » 30.—
De Indier. . . . . » 36.—

Te Batavia bij
(2352) G. KOLFF en Co.

Muzijkhandel van H. M. van DORP.

Hoofddepot voor Indië, van de

Muzikale Correspondentie.

Ontvangen:

MOREAUX, Faust. Chancon du Roi de Thulé, voor Orgel.
FAVARGER, Obéron. Fantaisie pour Piano.
KETTERER, Diane de Solange.
KREBS, Die Capelle. Lied für eine Sopran-oder Tenorstimme. (2372)

Bulwer, a Strange Story.

2 vol *f* 20.—
(2383) H. M. VAN DORP.

Gezigten van Sumatra op glas voor Stereoscoop,

Prijs f 5.—.
Ontvangen door
(2364) H. M. VAN DORP.

Mammouth Diamond pen in etui,

ontvangen door
H. M. VAN DORP.

Bij G. KOLFF en Co. te *Batavia*, is de inteekening geopend op:

Dr. W. R. van Hoevell's

KOLONIALE PARLEMENTAIRE REDEVOERINGEN, 1849—1861.

Zullende in den loop van dit jaar het licht zien in ***twee boekdeelen.*** (2353)

Het PORTRET van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal

baron SLOET van de BEELE,

geëncadreerd in zeer nette lijst ad ***f* 30.—**, steeds te bekomen bij
(2399) G. KOLFF en Co.

Wegens voorgenomen liquidatie en verandering van zaken, verzoekt de Ondergeteekende zijne Debiteuren beleefdelijk hun debet te voldoen, uiterlijk binnen drie maanden na heden.

W. J. OLLAND,
Horologie en Instrumentmaker op Noordwijk.

Batavia, 9 Julij 1862. (2393)

Houders van Cognossementen aan order over:

D / **S E & C** 1/2 **2 Kisten**, afgeladen door SMITH, ELDER en Co.
J H / **M & C** 16/30 **15** Vaatjes **Spijkers**, afgeladen door HENRY R. MERTON.
MR 1/6 **6** Manden **Bier**, afgeladen door M. J. WHITE en Co.
W F R B 1/3 **5** Kisten, afgeladen door FRASER en Co.
MG 2011/27 **17 Kisten**, afgeladen door RORERTSON en Co.
MG 2028/35 **8 Kisten**, afgeladen door ROBERSON en Co.
F 1/10 **10** Collis **Machinerien**, afgeladen door JAMES SHEARS en SON'S.
M **1 Kist**, afgeladen door E. en W. ARNOLD.
S & C°. 1 **1 Machine.**
2/5, 8/9, 14, 14, 21/25 **13 Kisten.**
6 **1 Kuip.**
7 **1 Wiel.**
8/13, 15/20, 26 **13 Manden.**
27 **1 Kist.**
28/37 **10 Kisten**
1000 Steenen, afgeladen door LEWIS STEWART.
S & C / **I M** 1/10 **10** Collis **Machinerien.**
11, 13/19, 24, 27 **10Kisten.**
12 **1 Kuip.**
20/23 **4** Kisten **Ether.**
28 **1 Bundel.**
29 **1 Pakje.**
S L 1/13 **13 Collis.**
10 **1 Kist.**
11/13 **3 Pijpen**, afgeladen door LEWIS STEWART en alhier aangebragt van Lonon met het Ned. Schip *Henriette*, Kapt. J. VAN LOENEN, gelieven zich ten spoedigste bekend te stellen bij

de Agenten:
(2416) HAAGER en SCHUURMAN.

Vertrekkende Personen.

J. M. Jacobson, gemagtigde Jacobson & Co te S marang.

De Ondergeteekende, binnen kort tijdelijk naar Europa vertrekkende, verzoekt ieder die iets van hem te vorderen heeft, zijne pretenties vóór ultimo dezer in te dienen.

J. M. JACOBSON.
Samarang, 1 Julij 1862. (2379)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand JULIJ 1862, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 13den en 29sen.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA.

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te *Samarang.*
(2327)

De Stoomboot PALEMBANG PAKKET,

vertrekt Maandelijks bepaald:

1 naar Telok Betong,
6 „ Cheribon.
11 „ Palembang en terug over Muntok.
23 „ Cheribon en Tagal.

Adres:
(2373) BUIJS, JACOBSEN en Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SOERABAIJA,

wordt aangeboden met het Stoomschip

OENARANG,

kapitein Van Hulstijn,
om Donderdag den 17de dezer DIRECT derwaartste stoomen.
Nadere informatiën bij

de Agenten
(2411) LANDBERG, BEZOET DE BIE en Co.

Passage naar Engeland of het Vasteland,

wordt aangeboden met het Snelzeilend nieuw gebouwd Clipperschip

WAVE QUEEN,

Gezagvoerder D. CLARK.

Dit Schip beveelt zich bijzonder aan door deszelfs Comfortabele inrigting voor den overvoer van Passagiers.
Nadere Informatien zijn te bekomen bij
(2385) ADAM en Co.

Passage naar Nederland.

Met het snelzeilend Barkschip

MARINUS WILLEM,

Kapitein P. VAN DUIJN,
bestaat nog gelegenheid voor twee Passagiers voor de reis naar Nederland, zullende genoemd Schip den 20sten dezer van hier vertrekken.
Nadere Informatien te bekomen bij

de Agenten,
(2387) MACLAINE, WATSON en Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het Campagne Clipperschip

» CALIFORNIA,"

Kapitein **M. DE WIJN,**
om tegen medio dezer maand van hier te vertrekken.
Informatiën bij de Agenten
(2342) B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het Nieuw gebouwd Clipper Fregatschip

ORANJE NASSAU,

Kapt. G. STRANG VAN HEES,
om tegen Medio Julij derwaarts te vertrekken.
De sierlijke en doelmatige Kajuits-inrigting van dezen Bodem, waarvan eene teekening ten Kantore van de ondergeteekenden voorhanden is, maakt deze gelegenheid voor repatriëerenden allesints aanbevelenswaard.
Een geëxamineerd GENEESHEER bevindt zich aan boord, alsmede eene Melkgevende KOE.
Voor nadere Informatiën bij den GEZAGVOERDER, de Heeren J. F. VAN LEEUWEN en Co. te Soerabaija, en alhier bij

de Agenten,
(2361) LANDBERG, BEZOET DE BIE en Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het gunstig bekend staande Ned. Fregatschip

HONIGBIJ,

kapt. J. VAN DER VALK,
om tegen den 25sten dezer van hier te vertrekken.
Adres bij

de Agenten,
(2365) J. CEZARD & Co.

Het Nederlandsch Schip MAARTEN VAN ROSSEM,

Gezagvoerder A. VAN DER EIJK,

Uitmuntend uitgerust en ingerigt voor Passagiers, varende een Geëxamineerden ***Scheeps Doctor***, zal omstreeks begin van Augustus van hier, na te Samarang beladen te zijn, de reis naar Nederland aanvaarden.
Adres bij den Gezagvoerder, te Samarang bij de Heeren **Thooft** & Co. en alhier bij

de Agenten,
(2376) HAAGER en SCHUURMAN.

Voor Passage naar Nederland,

wordt aangeboden het Nederl. Fregat Schip

HENRIETTA MARIA,

Kapitein **P. TJEBBES,**

De uitmuntende inrigtingen van dit Campagne Schip bevelen hetzelve bijzonder aan voor den overvoer van Familiën of enkele personen; — Zullende het vertrek tegen het einde der Maand September van ***hier*** plaats hebben.
Er bevindt zich een kundig SCHEEPSDOCTOR aan boord.
Informatien te bekomen alhier te Samarang en Soerabaija bij

de Agenten,
(2390) B. KOPERSMIT & Co.

KATOEN.

II.

In het eerste hoofdstuk hebben wij beweerd, dat een *goed* resultaat der Katoenkultuur hoofdzakelijk van het streven en de pogingen der Europesche energie moet worden verwacht. Dit is onze vaste overtuiging. De opgerigte maatschappij kan — althans in de eerste tijden — zonder krachtige bemoeijing en direkte inmenging de katoen produktie voor de Europesche markt onder den inlander niet zoo hoog opvoeren, dat zij in de groote behoefte aan grondstof voor de Nederlandsche industrie kan voorzien. Zal onze katoennijverheid, die nu reeds zoo ver tot stilstand is gebragt, dus weder van vreemden aanvoer moeten afhangen? Gerust kan zij dan hare werkplaatsen sluiten.

Engeland zal zijne Indische katoen best aan kunnen, vreemden zullen dus alleen tegen énorm hooge prijzen eenige weinige balen kunnen erlangen. Dit zal ook het geval zijn met de overige landen, die katoen op eigen gelegenheid bouwen, zoodat dus de katoenfabrieken in het moederland, hoe ook in de laatste dagen gefloreerd hebbende, voor een groot gedeelte te niet zullen moeten gaan, omdat — naar men zegt — de katoenbouw in Oost-Indië onder een vooroordeel ligt.

Als wij zeiden dat onze katoenfabrieken in den laatsten tijd vooruit waren gegaan, kunnen wij dit bewijzen door op de cijfers van den *Economist* (Maart 1862) te doen letten, waar onder anderen de *Drillings* hoogst verblijdende uitkomsten hebben opgeleverd, waaruit blijken kan, dat wij in sommige katoenfabrikaten niet alleen met Engeland hebben kunnen konkurreren, maar zelfs in mededinging kunnen zegevieren.

De *Economist* zijne beschouwingen voortzettende, verheugt zich te regt in de oprigting der Nederlandsch Indische Katoen-Maatschappij, en uit daarbij de meening, dat de katoenteelt in Indië geene nieuwigheid is. Dit is waar en toch vereischt dit punt eenige toelichting. Vroeger kende de Javaan de tabaksteelt *ook*, doch hij heeft wel wezenlijk de tabakskultuur en de behandeling van het produkt moeten leeren wijzigen, eer het produkt voor de Europesche markt geschikt was, en zoo is het ook met zijn katoenbouw gesteld. Eerst moet hij vreemde zaden leeren aanwenden en een meer geregelde en zorgvuldige bebouwing aanvangen, om nog niet van de verdere behandeling van het produkt te gewagen, voor de katoen met vrucht voor Europesche industrie kan aangewend en derhalve ook met voordeel van de hand kan gezet worden. — Wij dringen er alzoo ten sterkste op aan, niet alleen dat de Nederlandsch-Indische Katoenmaatschappij zich op een meer aktief standpunt ter verkrijging van katoen plaatse, maar ook dat men van de zijde der bezitters van landerijen eenige praktische pogingen in het werk stelle om de katoenteelt in het leven te roepen.— Eene kultuur meer voor Indië, en eene bloeijende industrie in Nederland zullen er het gevolg van zijn, en wij twijfelen niet aan eene goede uitkomst, wanneer men namelijk met verstand en beleid hierin te werk gaat.

De katoen behoeft geene zware gronden, en om zoo te spreken eene zonplant zijnde, vereischt zij alleenlijk in den beginne eenigen tijd vochtigheid om te ontkiemen en op te schieten. De Sea island of laagland katoen vindt eene uitgestrekte groeiplaats langs de zeekusten, en hoewel minder produktief in hare waarde als langvezelige katoen toch oneindig veel grooter. De *upland* (hoogland) of kortvezelige katoen erlangt men van het bekende New-Orleans zaad, dat eigenlijk uit Mexiko afkomstig is. Deze katoensoort levert in Amerika door elkâar gerekend 200 pond gezuiverde katoen per acre, (0.43 Ned. Bunder) hoewel rijke gronden meer kunnen opbrengen. Als men nu den Amerikaanschen maatstaf volgt, dan kan een man 10 acres katoen met nog 3—5 acres veldvruchten, als djagong, obie, etc. verwerken, waaruit de voeding van arbeiders en ploegvee wordt gevonden, zoodat één arbeider behalve zijn voedsel op 2000 pond katoen per oogst wordt berekent. Heeft men alzoo 50 arbeiders en 25 trekbeesten op een plantage, dan kan men 500 acres met katoen en ongeveer 400 acres met voedingsmiddelen verbouwen. Laat men echter de voedingsproducten achterwege, dan kunnen met aangegevene werkkrachten 1000 acres katoen verbouwd worden, mits men dan bij pluktijd eenige meerdere arbeiders in dienst neemt. De verhouding van het zaad is: drie pond. van dit laatste tegen een pond gezuiverde katoen, zoo dat 1200 pond ruwe katoen eene baal van 400 pond gezuiverde oplevert. In gewone tijden varieerden de prijzen in Amerika van 3—10 pence (stuivers) voor de New-Orleans en van 10 stuivers tot *f* 3 voor de langvezelige of Sea island katoen per pond; thans echter zijn die prijzen aanmerkelijk gerezen en voor de gewone *Midling* en voor Indische katoen, in zoo verre genoemde soorten te krijgen zijn, is de gemiddelde prijs 13 pence of stuivers.

Aangezien nu de katoenbouw in vijf maanden afgeloopen is en als tweede gewas kan aangemerkt worden, zien wij niet in, waarom men op verscheidene plaatsen niet eene flinke proef ten deze zou kunnen nemen. Engelsch-Indie heeft ons hierin een schoon voorbeeld gegeven en, niettegenstaande de vele teleurstellingen aldaar ondervonden, hebben de Britten met de hun eigene volharding volgehouden, en thans kan men de kultuur van katoen aldaar zoo goed als gevestigd beschouwen. De Javaan nu behoeft in geenen deele als landbouwer voor den Hindoe achter te staan. In Indie heeft men zelfs tot heden toe met irrigatie bezwaren te kampen; op Java daarentegen is het irrigatiestelsel, wat het ook ook nog te wenschen moge overlaten, veel volkomener. En wat zou ook in vervolg van tijd beletten, dat men ook andere streken buiten Java voor de katoenteelt dienstig maakte? Maar wij behoeven in deze niet enkel op Engelsch-Indie te wijzen. In de nieuwe Fransche bezitting Cochin-China mag men weldra ook de teelt van katoen te gemoet zien, want

zij is daar ook inheemsch en levert thans reeds, ondanks den oorlog en de onverschilligheid van den landzaat toch reeds een belangrijk jaarlijksch produkt op. Tot staving hiervan kunnen wij de opgaven mededeelen van de *Revue Maritime et Coloniale*, waarin het volgende voorkomt: » In den loop van het laatste jaar, dat is, na twee jaren van een oorlog die weldra op nieuw stond te ontbranden, leverde beneden Cochin-China op vier afgelegene markten 10,000 à 15,000 pikols katoen, waarvan er 6,000 te Saigon van de hand werden gezet." Daar nu het Fransch Gouvernement alle pogingen aanwendt, om die nieuwe bezitting op groote schaal te exploiteren, zal het wel aan geen twijfel onderhevig zijn, of de katoenkultuur zal in korten tijd aldaar eene zekere hoogte hebben bereikt, want ook de Fransche katoenindustrie zal beter waarborgen vinden in het bezitten van eigen bronnen ter erlanging der zoo noodige grondstof, dan dat het dien belangrijken tak van nijverheid weer aan de de risico's van vreemden toevoer zal willen zien blootgesteld.

Wanneer wij alzoo andere natiën om ons heen zoo ijverig in de weer zien, om katoen voor hunne industrie te erlangen, mogen wij dan ook niet eene poging wagen? Wij gelooven van ja, en wij meenen ook, dat die kultuur met overleg aangevangen de ondernemers wel zal beloonen.

NEDERLANDSCH-INDIË.

BATAVIA.

Wij hebben een bezoek gebragt aan het Gymnasium Willem III, ten einde ons ingevolge de publieke uitnoodiging mede te vergewissen omtrent de vorderingen der leerlingen gedurende den laatsten kursus. Was het een gelukkig denkbeeld om het dagelijksch onderrigt zijn gewonen loop te doen hebben, ten einde daardoor de wijze en den gang van het onderwijs in de verschillende vakken voor het publiek als het ware open te leggen, ten einde alzoo het eenzijdige van een meer eigenlijk examen te vermijden, de uitslag van ons bezoek is minder gunstig geweest dan wij wel gehoopt hadden. Het spijt ons te moeten mededeelen, dat wij in onze verwachtingen eenige teleurstelling hebben ondervonden, vooral sedert de wijzigingen die sedert den voorlaatsten kursus bij de inrigting zijn ingevoerd geworden. In de eerste plaats trof ons de geringe opkomst van het publiek, waarnaar wij natuurlijk hunne belangstelling afmeten in eene inrigting die als zulk eene dringende behoefte voor Indië is beschouwd geworden. Welligt zal men beter opkomen bij de prijsuitdeeling.

In de tweede plaats scheen er weinig animo of goede wil bij onderscheidene leerlingen te zijn, zelfs had het vaak den schijn of eenige jongeheeren het er op toe gelegd hadden om het weinige publiek dat opgekomen was, niets te willen laten merken van hunne vorderingen — zij mogen groot geweest zijn of klein. Meende men op het vroeger examen, dat de wijze van doceeren bij enkelen wat te wenschen overliet en de vorderingen der jongelieden hierdoor belemmerd werden, thans hebben de docenten over het algemeen bewezen, dat zij duidelijk en geleidelijk onderwijs begrijpen en toepassen en — van geduld gaven zij ook nog al bewijs. Wij willen hier echter niet zeggen, dat wij geen gunstige uitzonderingen bij onderscheidene jongelieden hebben ontdekt, die bewijs gaven en van goeden wil en van vorderingen, doch over het algemeen heerschte er een geest van onaangenaamheid, die menig ander zal hebben opgemerkt. Welligt ligt de weinige sympathie van het Indisch publiek voor eene inrigting, waarnaar men zoolang gewenscht heeft, ten grondslag van alles, wat wij zagen. In dat geval zullen alle pogingen, alle kosten en moeiten, welke voor het Gymnasium nog zullen gedaan worden, te vergeefs zijn. Als dit het geval is, waarom dan niet in tijds eene *geheele* organisatie ten deze ingesteld?

De langgevoelde behoefte aan de verbetering van den toestand der haven te Samarang, zal, naar men ons berigt, worden vervuld. De komst van den Gouverneur aldaar schijnt dus voor Samarang goede vruchten te hebben opgeleverd. De beslissing van de rigting van den spoorweg schijnt bij zijne Excellentie reeds vast te staan. Wij gelooven te mogen aannemen dat die beslissing voor velen aangenaam zal zijn.

Particuliere Correspondentie.

Bandjermassing, den 2en Julij.

Als een vervolg op het vermelde in ons No. 50, wordt omtrent den vorst van Tjingal Menoengal Bangkalaän het volgende medegedeeld:

Nadat de resident bespeurde, dat hij den vorst van Passir trachtte tegen te houden tot het sluiten van een contract met het Nederl. Gouvernement, liet die hoofdambtenaar pangeran-moedah Mohamad Arip Illah, leenvorst van Tjingal Menoengal Bangkalaän, bij zich ontbieden en verklaarde hem in goede bewoordingen, dat hij was onderrigt van den slechten raad, waarmede hij den zwakken vorst van Passir bijstond, vermaande hem hierover en verlangde verder, dat ook hij een contract met het Nederl.-Indisch Gouvernement diende te sluiten; hierop wist hij veel intebrengen, bijv. dat de adat zijner landgenooten zulks niet toeliet, en zijn rijkszetel was achtergelaten en zoo wat meer, kortom de resident Verspijck gaf hem 24 uren tijd om deze zaak rijpelijk te overdenken. Des anderen daags den 21 Junij moest hij ten 11 ure ten residentiekantore zijn besluit dienaangaande kenbaar komen maken; na echter den resident een geruimen tijd te hebben doen wachten, verscheen pangeran moedah met eene vrij onstuimige ongehoorzame houding; het contract werd hem voorgehouden en hij zelfs gewezen op de billijkheid van den inhoud, hij wilde echter een contract gelijkluidend aan 'tgeen zijn vader vroeger had aangegaan; toen hem werd gewezen, dat slechts dit stuk verbeterd was, had hij de brutaliteit om de vraag in het midden te brengen, of wel Nederl. Gouvernement regt op zijne landschappen had, enz.; ja, volgens goede mededeelingen moet hij zoo ver gegaan zijn, om tegenover den vertegenwoordiger van het Nederl. Gouvernement met zijne handen onstuimig op de tafel te slaan en in alles een zeer oneerbiedig en gemeen gedrag aan den dag gelegd hebben. Nog was de resident Verspijck geduldig genoeg hem aantewijzen, op welke onwettige wijze hij zich van zijne landschappen had meester gemaakt, hoe hij na het overlijden zijns vaders zelfs zich niet verwaardigd had kennis te geven aan het Opperbestuur, hoe hij slechts eigendunkelijk zich Bangkalaän na het overlijden van den erkenden leenheer van dat rijkje, Hadji Adji Patti, ingeslokt had toebehoorende zonder dat zelfs de minste aanspraak op te kunnen hebben; — hem werd onder het oog gebragt en dat alles met de meeste kalmte en bedaardheid, hoe hij na ruim 1½ jaar wachtens op de oproeping om te Bandjermassing te verschijnen, eerst toen daaraan voldeed; hoe hij onder zware verdenking lag, van den Bandjerschen vijand steeds te hebben ondersteund, ja zelfs te hebben geheuld met dien verraderlijken fanatieken vijand; maar dat alles stuitte af op zijn slecht en onwillig karakter. Nog gaf de resident Verspijck hem 4 uur tijd om tot betere gedachte te komen en liet als raadsman achter den bekwamen assistent-resident Dahmen; na ommekomst van dien tijdperk bleek alles vruchteloos te zijn, hij betoonde zich bij het verschijnen van den resident even halsstarrig als vroeger en de goede raadgevingen en waarschuwingen van Dahmen hadden geen invloed gehad; de resident handhaafde alsnu de waardigheid van het Nederl.-Indisch Gouvernement en schorste hem als vorst van zijne landschappen, hem latende aanzeggen te Bandjermassing te moeten verblijf houden.

Uit een politiek oogpunt wil men, dat de resident Verspijck hiertoe niet gaarne overging, doch een dergelijk gedrag te dulden zou strijdig zijn geweest tegenover een volk als op Borneo huisvest. Pangeran moedah is verwant met Passir, Pagattan, Tjantjong, Sampehalsan en Batoe Litjin, doch gelooft men niet dat deze hem om zijne verwijdering zullen treuren.

Den 30sten Junij is pangeran moedah geëmbarkeerd op Z. M. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen*, met welk vaartuig hij met zijne familie (zijne vrouw is eene zuster van den nieuw gecoreerden vorst van Pagattan) naar de buitenreede is gestoomd, aldaar wordt de mailboot afgewacht om hem naar Soerabaija overtebrengen en wenschen wij het Soerabaijasche publiek geluk met de aanwinst van zulk een vorstelijk burger.

Al dadelijk is de resident overgegaan om in zijne plaats een ander waarnemd. leenvorst van het Nederl.-Indisch Gouvernement het beheer over de landschappen Tjingal Menoengal Bangkalaän optedragen en heeft daarvoor benoemd den pangeran Sheriff Hassim, een persoon die met zijn gevolg van 40 à 50 Lingalezen gedurende langen tijd als hulptroepen goede en vele en trouwe diensten heeft bewezen, hij is dan ook den 27en Junij, omringd door zijne kloeke Linganezen derwaarts overgebragt met Z. M. stoomschip *Celebes*. De assistent-resident van Koetey, de heer Dahmen, zal hem in zijne nieuwe landschappen installeren en is, om overal op te zijn voorbereid, alsnog geëmbarkeerd op dat stoomschip eene kolonne van 75' Infanteristen met een berghouwitsertje ± 12 dm. met bediening, onder bevel van den kapitein, chef van den staf, de Roy van Zuidewijn. Z. M. stoomschip *de Vecht* bevindt zich op dien tijd ook in de wateren der Oostkust, zoodat men niet vreest, vooral in aanmerking genomen het geringe getal inwoners van dat landschap en nadat nog eenige invloedrijke familieleden van moedah zijn overgehaald hem te volgen, of Sheriff Hassim zal bij een regtvaardig bestuur al spoedig bij zijn nieuw volk invloed verwerven; men wil dat eene bark, vrij wel op zijn Indisch bewapend en in de Kloempangbaai gestationeerd, toebehoorende aan Pangeran moedah, hem onttakkeld zal worden nagezonden.

Het voorbeeld gesteld aan pangeran Moeda had op den Sultan van Passir een goeden invloed: den 22 Junij onderteekende en beëedigde Z. H. een contract met het Ned.-Ind. gouvernements, werd daarna met alle geur als vorst erkend, en kondigde het gebulder van drie berghouwitsertjes à 12 dm. zijne krooning aan, pauken en trompetten hieven hun geschal aan om het Bandjermassingsche volk hiermede al verder bekend te maken. Na zijne erkenning tot vorst van het rijk van Passir en het uitspreken van den gebruikelijken eed dat plaats had onder een stoet van officieren, civiele beambten, schoolmeesters en zendelingen, scheen Z. H. blijkbaar geruster en verliet met zigtbaar meer vertrouwen het residentiegebouw, dan dat hij het de eerste maal binnentrad.

Z.H. de vorst van Passir heeft zich ter hoofdplaats wel geamuseerd, bij het bezigtigen van het fort Fatas droeg Z. H. een paar zeildoeksche militaire schoenen 4de taille; hij vond vooral de ziekeninrigting prachtig, en wel omdat de militair hier ter kuste verpleegd, zijne gewone soldij behoudt, iets dat hij elders mist. Vele inlichtingen heeft Z.H. erlangd bij de intendance en genie, hij scheen vooral op uniformiteit verzot, eene trom werd hem ten geschenke aangeboden, waarmede hij zeer was ingenomen, de manoeuvres met de brandspuit als anderzins hebben vooral zijne goedkeuring weggedragen.

Wel voldaan over het bezoek te Bandjermassing en het verrigte aldaar, verliet Z. H. den 25 Junij, al weder onder het gebulder van dat reuzengeschut der berghouwitsertjes, de hoofdplaats met Z. M. stoomschip *de Vecht* De assis.-resident Dahmen zal hem in zijn landschap met luider stemme verkondigen als te zijn erkend als leenvorst van het rijk van Passir; na afloop der missie stoomt *de Vecht* terug naar de Kloempangbaai en zal zich alsdan met de *Celebes* vereenigen om den nieuw benoemden vorst te Tjengal menoengal Bengkalaän te installeren.

Omtrent de militaire verrigtingen valt uit deze afdeeling niet te melden, alles bleef rustig, de bevolking bleef gehoorzaams werkt vlijtig aan de nieuw aanteleggen wegen en de handel en welvaart nemen zigtbaar toe.

Onzeker is men nog omtrent de verblijfplaatsen van Amin-Oellah, Demang Lehman, Matsaid enz; een gerucht wil dat Demang Lehman met eenige volgelingen de kolonne onder den kapt. van Bennekom in de Balongen zal tegemoet trekken en slag leveren, doch men is te veel overtuigd van de demoralisatie des vijands.

In de Bankinangan schijnen zich de rooverbenden van Goestie Kassan geheel te hebben verwijderd, eene inlandsche patrouille heeft nog later de plaats bezocht van de kolonne Reuter, doch niets vijandelijks ontmoet. Over het algemeen ontwijkt de nog overig blijvende rooverbende onze troepen overal.

De kolonne Thissen die den 16 Junij van Pengaron is uitgerukt, heeft den 26 Lok Besar (gelegen in Paramassan Amandit) bereikt; zware en vermoeijende marschen hebben bij dien togt plaats gehad, doch is alsnu weder een belangrijke terreinkennis opgedaan. Over Kendangan zal hij weder Pengaron rejoigneren.

— Zeer groot is het verschil tusschen Martapoera van heden en Martapoera onder hare Sultans. De Europesche invloed doet zich overal gevoelen, de overblijfselen van meer dan Oostersche willekeur verdwijnen, de gebrekkige communicatie is verbeterd, en veiligheid en vertier nemen dagelijks toe.

Daar is ook een groot verschil tusschen het begin van Februarij, toen demang Lehman en Gamar verraderlijk amok in de benting wilden maken, toen niemand eenige passen buiten de versterking veilig was, en Hydayat ons ontsnapte; — en 1 Julij toen de officieren en ambtenaren den verjaardag vierden van den mil. kommandant en waarn. Assist.-Resident van Martapoera, den majoor Koch.

Dat onderscheid werd door allen toegeschreven aan de energieke handelwijze en den rusteloozen ijver van dien hoofdofficier, die menigmaal zijne onderhoorigen bewondering inboezemden, en het grootste vertrouwen genoten van den resident der Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo.

Menigeen heeft den majoor Koch als een moedig en bedaard soldaat gekend, en in de hoogst penible omstandigheden waarin Martapoera heeft verkeerd, had een ieder de stellige overtuiging dat majoor Koch de zaken ten goede zou doen keeren.

Dat is geschied. Hij vergde veel van zijne minderen, doch op eene wijze die officieren en manschappen naijverig deed zijn wie zijne bevelen zou uitvoeren. En toen de tijd van rust was gekomen die het gezellig verkeer nog noodzakelijker maakte, was het de majoor Koch die de impulsie gaf. Als kameraad gaat hij met allen om, immer is zijn huis voor een ieder open, en met gulle en royale gastvrijheid wordt een ieder onthaald. De officieren en de ambtenaren te Martapoera besloten hem daarom op zijn verjaardag een geschenk aan te bieden. Zij gaven hem dat niet als iets kostbaars, maar zij hopen dat het voor hem veel waarde zal hebben, want het is een blijvend gedenkteeken dat zijne onderhoorigen zijne vrienden waren, en dat zij hem hoogachten als dapper soldaat, als energiek en verstandig hoofd en als een royaal en goed kameraad.

Wij hebben in der tijd eene onaangename omstandigheid medegedeeld, namelijk het beleedigen der Nederlandsche vlag van de zijde der republick Venezuela door het onwettig aanhouden van den koopvaardij schoener *Generaal Piar*. Thans kunnen wij mededeelen, dat die kwestie vereffend is geworden en Nederland genoegdoening in deze heeft erlangd. Wij achten het daarom niet van belang ontbloot onzen lezers het geheele berigt daaromtrent van uit Curaçao mede te deelen.

Red.

„Z. M. korvet *Prins Maurits* zal den 13 naar Nederland vertrekken en Z. M. stoomschip *Djambi* over 6 weken, ook de *Zeeland* zal repatriëeren, zoodra de kwestie met Venezuela, omtrent de wederregtelijke aanhouding van den Nederl. schoener *Generaal Piar*, door den Venezuel. oorlogschoener *Carabobo*, in Maart 1861, vereffend is, en deze is nu vereffend.

„In *El Independiente* van Caracas, van den 21 Maart, vindt men de regeling nader uiteengezet. Zij heeft plaats gehad bij eene overeenkomst, gesloten den 28 dier maand te Caracas, tusschen dr. Manuel Parras, directeur van het departement van buitenlandsche zaken der republiek, en den heer T. D. G. Rolandus, konsul generaal der Nederlanden aldaar, waarbij het volgende is bepaald:

„Art. 1. Door het gouvernement van Venezuela wordt de handeling van den luitenant ter zee, den heer Eusebio Crespo, kommandant van den Venezuelaanschen oorlogschoener *Carabobo*, afgekeurd, wegens het onderzoeken en het aanhouden van den Nederlandschen schoener *Generaal Piar*, in afwijking van de bepalingen van het volkenregt. Tevens wordt afgekeurd de handeling van den wachthebbenden officier aan boord van de *Piar*, die de Hollandsche vlag heeft doen neêrhalen.

„Art. 1. De Nederlandsche consul-generaal verklaart in naam van Z. M. den Koning der Nederlanden, dat Z. M. geene bescherming zal verleenen aan den handel, die onder de Hollandsche vlag gedreven wordt in verbodene goederen met de opstandelingen van Venezuela, maar integendeel dien handel veroordeelt.

„Art. 3. Om te voldoen aan den regtmatigen eisch van Nederland wegens het neêrhalen van de Hollandsche vlag op last van een officier der Venezuelaansche marine aan boord van den koopvaardijschoener *Piar*, zullen ter eere van de Hollandsche vlag, van het kasteel van La Guayra, een en twintig schoten gelost worden, welk saluut door de Nederlandsche marine ter reede van La Guayra zal beantwoord worden.

„Art. 4. Het gouvernement van Venezuela zal aan den consul-generaal der Nederlanden het bedrag betalen der waarde van de levensbehoeften, gebruikt aan boord van den schoener *Piar* door de Venezuelaansche militairen, en die der goederen, welke door deze zijn vernield, alsmede de kosten veroorzaakt door de aanhouding te Marakaibo, evenredig aan de grootte en het scheepsvolk van het vaartuig. De waardering zal geschieden door twee experts, waarvan een door den direkteur van het departement van binnenl. zaken van Venezuela en de andere door den gouverneur van het eiland Curaçao zal benoemd worden. In geval van verschil zullen de experts een derde benoemen om te beslissen.

„Den 22sten Maart is aan het derde artikel van het verdrag gevolg gegeven, door het nederhalen der vlag van Venezuela op het kasteel te La Guayra en aan denzelfden stok de Hollandsche te hijschen en te laten waaijen, gedurende een salunt van een en twintig schoten, dat ter eere onze vlag gedaan en door Z. M. marine beantwoord werd.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 9 TOT 11 JULIJ.

JAVA-HOTEL. Capt. and Miss Ellins, van Niession Golf. — Damman, Zetter, Olhoff, van Batavia. — Mevrouw de Veer de Richemont, van Buitenzorg. — Guit, van Nederland. — Talkenburg, Steinberg, van de Reede. — Munnich, van Soerabaija. — Mevr. Stedealst, en 3 kinderen, van Cheribon. — Kellerman, van Rabum, van Willem I. — Eekhout en familie. van Bandjer-Biroe.

MARINE-HOTEL. H. T. Planten, van Soerabaija. — L. G. de Jong van Varelen, L. Baron de Vexela, van de Reede. — M. de Wijn, van Passoeroean.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Krajenbrink, van Krawang. — Muller, Slegt, van de Reede.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 9 TOT 11 JULIJ.

Met de Ned. Ind. stoomb. Palembang Packet, kapt. J. F. Scheel, de heer Spangenberg, adj.-ond.-off. Kuijvenhove en Mevrouw Stedeler met 2 kinderen van Cheribon.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, kapt. M. H. Munnich, de Luit. kolonel Kellerman, kapt. van Eekhout, Echtg. en 3 kinderen 1ste Luit. van Kakum, off. van Gez. Baumgarten, de hh. van Ommeren, C. Damnitz, Echtg. en 2 kinderen, van den Broek, Ziegeler, Giraudeau, Mac-Lennan, Matzen, J. H. Wagchalz, Mejufvrouw Buijn en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 9 TOT 11 JULIJ.

Met de Ned. Ind. stoomb. Palembang Packet, kapt. J. F. Scheel, de hh L. H. van Dingster met Echtg. en W. Gibson naar Palembang.

Met het Ned. schip Johannes Lodewijk, kapt. A. H. van der Waal, de jongeheer E. Westerbaan Schmidt naar Nederland.

Mail Passagiers.

Per Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de heeren Battaké, Menzies, Jaski Carst, Damnitz, Echtg. en 2 kinderen, van den Broek, R. A. van Slooten, Mevrouw Babut de Maris naar Singapore.

Batavia. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nummer van 9 Julij jl., kunnen wij omtrent de reis van den Gouverneur-Generaal mededeelen, dat Z. E. den 8sten dezer het maritiem-établissement, het emplacement voor de produkten-pakhuizen, de gevangenis en eenige burgerlijke inrigtingen heeft bezigtigd, terwijl des namiddags de tuin te Simpang werd bezocht. Den volgenden dag nam Z. E. de citadel, de vestingwerken, benevens de mesigit in oogenschouw. Den 10den Julij jl. verleende de Gouverneur-Generaal audientie en bezigtigde in den namiddag van dien dag een partikulieren stoomhoutzaagmolen. Het plan bestond om den 11den dezer via Melirip naar Tjovallan te gaan, ten einde de laatste doorbraak der Kediri-rivier te zien; van daar zou de terugtogt over Modjokerto worden genomen en des middags de ruïnen van Modjopahit worden bezocht. Den 12den Julij zullen de waterwerken van Lengkonge worden bezigtigd; daarna zal men naar Sidho-ardjo gaan. De dag van vertrek naar Batavia is bepaald op den 13den dezer, zoodat Z. E. in den vroegen morgen van den 15den daaraanvolgende alhier kan worden verwacht.

Celebes en onderhoorigheden. (Mei) — Behalve op Saleijer, waar zich nog al koortsgevallen voordeden, was de gezondheidstoestand over het algemeen zeer bevredigend.

In het distrikt Segeri (afdeeling Noorder-districten) en in de Zuider-distrikten is de vaccine weder in het leven gebragt.

Er viel weinig regen; des daags was het drukkend warm en woeijen er vrij sterke oostelijke en zuidoostelijke winden; des nachts daarentegen was het zeer koel.

In de afdeelingen Makasser, Noorder-en Zuider-distrikten was de bevolking allerwege bezig met het te velde staande gewas te oogsten. De vroeg ingevallene en aanhoudend heerschende droogte was zeer nadeelig geweest voor het rijstgewas, zoodat het zich liet aanzien, dat, bij aldien de velden in de Noorder-districten niet spoedig van water werden voorzien, een groot deel van den oogst zou mislukken. De zich in die distrikten bevindende waterleiding was in die omstandigheden wel van eenig nut, doch het daarlangs aangevoerde water was op verre na niet voldoende.

In de Zuider-distrikten hadden eenige velden van veldmuizen en insekten te lijden.

In de afdeeling Bonthain was de bevolking nog bezig met het bewerken der velden. De prijzen der rijst waren minder hoog, dan in de maand April; zij verschilden van ƒ 7 tot ƒ 9 de pikol. Ook op de djagong-kultuur werkte de aanhoudende droogte nadeelig. De aanplant van tweede gewassen werd der bevolking steeds aanbevolen en vond onder anderen in de afdeeling Bonthain ruimschoots plaats.

De gierst-aanplant op Saleijer had ook door de droogte veel geleden. Ter bevordering der zoo belangrijke klapperteelt had men ten behoeve der Noorder-districten, alwaar gebrek aan bibiet bestond, van Saleijer 5000 stuks klappernoten ontboden, waarvan bereids een gedeelte onder de bevolking verdeeld was. Op Saleijer was men bezig de rijpe katoenvruchten van den aldaar aangelegden proeftuin van New-Orleans zaad te plukken; de tuin bleef een weelderig aanzien behouden.

In de afdeeling Makasser leden de katoenplantjes veel door de droogte.

In de afdeeling Bonthain was de bevolking bezig de rijpe koffij te plukken en nieuwe tuinen aan te leggen. De proefaanplant van koffij op Saleijer had tengevolge van de heerschende droogte een minder gunstig aanzien.

Den 1sten Mei jl. kwam de adsistent-resident en magistraat te Makasser terug van zijn bezoek der onder de afdeeling van dien naam behoorende eilanden. De adsistent-resident Bakkers, die op den 8sten Mei jl. vergezeld van den tolk Bensbach en den hoofdzendeling Djaja in commissie naar Soppeng, Pare Pare en Sidenring was vertrokken, is op den 23sten daaraanvolgenden te Makasser teruggekomen.

Den 24sten Mei jl. vertrok de gouverneur, vergezeld van voornoemden adsistent-resident en den secretaris voor de inlandsche zaken per Z. M. stoomschip *Sindoro*, tot het doen eener inspectiereis naar Saleijer, Tanah djampea, Bonerate, Kalao, Bima en Sumbawa en werd den 7den of den 8sten Junij jl. terug verwacht.

Volgens een op den 22sten Mei te Makasser ontvangen berigt van den gezaghebber van Bima hadden zich in de wateren aldaar zeeroovers vertoond; nog dienzelfden dag werd de stationskommandant uitgenoodigd, om door Z. M. stoomschip *Sindoro*, dat voor eene reis naar Bima bestemd was, te dien aanzien het noodige onderzoek te doen instellen.

De handel was vrij levendig. Van Java en elders kwamen te Makasser aan:

9 raschepen onder Nederlandsche vlag, 3 raschepen onder vreemde vlag, 16 inlandsche vaartuigen;

en vertrokken:

9 raschepen onder Nederlandsche vlag, 1 raschip onder vreemde vlag en 49 inlandsche vaartuigen.

De binnenlandsche praauwenvaart was als volgt:

te Makasser kwamen aan	31	en vertrokken		81	praauwen.
in de Zuider-distrikten	„ 34	„	„	61	„
in Bonthain	„ 40	„	„	39	„
in Saleijer	„ 131	„	„	116	„

Den 7den Mei jl. verliet Z. M. stoomschip *Madura* de reede van Makasser met bestemming naar Borneo en kwam van die reis den 25sten Mei jl. terug.

Den 13den Mei jl. kwam Z. M. stoomschip *Sindoro* ter reede van Makasser aan, ten einde Z. M. stoomschip *Het Loo* te vervangen, welke bodem den 19den Mei jl. naar Soerabaija koers stelde.

Z. M. stoomschip *Phoenix* verliet den 14den Mei jl. de reede van Makasser om in het noordelijke gedeelte der straat van dien naam te kruisen en kwam den 27sten Mei jl. van dien togt terug.

Den 28sten Mei jl. kwam Z. M. stoomschip *Etna* van een kruistogt in straat Makasser, werwaarts die bodem den 21sten April jl. vertrokken was, ter reede van Makasser terug.

Op den 1sten Mei jl. overleed de zich in de gevangenis te Makasser bevindende regent van Mare Mare (Saleijer) aan de gevolgen der wonden, hem door den schildwacht toegebragt, bij gelegenheid dat hij uit de gevangenis poogde te ontvlugten.

Banda. (Mei). — Ter voorziening in de behoefte aan rijst ter hoofdplaats is met het stoomschip *Ambon* den 25sten Mei jl. aldaar aangebragt, 2,700 pikols rijst, zoodat toen een voorraad voor 3 maanden in de pakhuizen aanwezig was. Onder de bannelingen in het kwartier, en vooral onder de perkarbeiders leden velen aan dysenterie en hevige koortsen; buitengewone sterfgevallen had men echter onder hen niet te betreuren. Het bannelings-hospitaal bevatte steeds vele lijders en telde op ultimo Mei jl. 144 of 22 lijders minder dan op ultimo April jl.

De ongunstige weersgesteldheid oefende op de noten-kultuur een slechten invloed uit. Een groot aantal vruchten vielen ten gevolge der aanhoudende regens en hevige winden af of openden zich geheel onrijp, om daarna insgelijks aftevallen; terwijl velen van de vruchten, welke niet afvielen, door zwarte vlekken op de buiten schil, de kenteekenen van inwendig bederf vertoonden. Een en ander doet de vrees koesteren, dat de vooruitzigten voor een rijken oogst ook weder voor 1862 verdwenen zijn en dat zonder nieuwe rampen de oogst van dit jaar niet meer dan middelmatig zijn zal.

De notenpluk had ook in Mei jl, niet veel te beduiden, hoezeer het cijfer der geoogste pitten nog niet met juistheid bekend was, hield men het niettemin voor zeker, dat het beneden dat van April gebleven is.

In 's lands-pakhuis zijn den 6den en 7den Mei jl. geleverd 5,267 pd. foelie, produktie van April jl. en 22,452 pd. noten, productie van Januarij ll.

Op den 30sten Mei jl. zijn met het stoomschip *Ambon* naar Java verzonden 73 vaten foelie, 579 vaten noten en 3 kisten notenzeep.

Ter verzending lagen op den 31sten Mei jl. gereed 72 vaten noten.

Van Ceram, Goram en elders zijn aangekomen 24 praauwen of 11 minder dan in Mei 1861 en 10 meer dan in April jl., terwijl derwaarts vertrokken zijn 17 praauwen of 14 minder dan in Mei 1861, en even zooveel als in April jl.

Met voornoemd stoomschip en een op den 30sten April jl. aangekomen barkschip met name *Fathul Manan* zijn voor een bedrag van ƒ 25,175 aan handelssartikelen ingevoerd en uitgevoerd voor een bedrag van ƒ 1,300 aan zilveren munt.

De invoer met inlandsche vaartuigen bestond uit balken, planken, gaba, atap, kalk, sago in meel en in koeken, klappernoten, koelit lawang, klapper-olie, tatomboes en schildpadden tot een gezamenlijk bedrag van ƒ 5,120; de uitvoer daarentegen uit katoenen garens en lijnwaden, rijst, tabak, koperen lilla's, staal-, koper-, ijzer-, aarde en glaswerken, tot een gezamenlijk bedrag van ƒ 1,747, benevens ƒ 495 aan zilveren specie.

De invoer van rijst met het op den 30sten April jl. ter hoofdplaats aangekomen barkschip heeft den prijs van dat graan eenigzins doen dalen, zoodat hij bij het einde van Mei jl. tot ƒ 14, de pikol voor carga-rijst was verminderd; witte (tafel) rijst kostte ƒ 18 á ƒ 20 de pikol.

De sago, hoewel in zeer groote hoeveelheid aangebragt, was echter nog niet belangrijk in prijs gedaald; voor 1000 stuks sago-koeken betaalde men ƒ 12, maar sago-meel was tot 25 centen het mandje gedaald.

Aardvruchten en klappernoten waren schaarsch en duur; pluimgedierte kon men bijna niet bekomen en visch was tot ongehoorde prijzen gestegen; vliegende visch, waarvoor men in de laatste jaren gewoonlijk 3 centen, hoogstens 7 á 8 centen het stuk betaalde, kostte 20 á 25 centen het stuk. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 5 Julij. Heden morgen heeft Z. Ex. de Gouverneur Generaal de schoone fabriek *de Volharding* met een bezoek vereerd, buiten het gevolg, was ook de schout-bijnacht daarbij tegenwoordig; ZEx. ging alles met bijzondere oplettendheid en kennis van zaken na en toonde zeer veel belangstelling; Z. Ex. verbleef aldaar tot circa elf ure.

(*Soer. Cour.*)

Makasser, 28 Junij. Voor de aangekondigde uitbesteding tot het leveren van de te Makassar en de onderhoorigheden van Celebes, benoodigde levensmiddelen en voornamelijk Bouwmaterialen, op den 24sten dezer jl., voor het aanstaande jaar, waren geene inschrijvingsbilletten ingekomen.

De reden hiervan schrijft men toe aan de ongeloofelijke moeijelijkheden, die aan de verkrijging van de Bouwmaterialen verbonden zijn — immers het grootste gedeelte daarvan moet van Java of elders ontboden worden, en het andere, dat Celebes zelf oplevert, kan ook niet gemakkelijk worden verkregen, daar op de meeste plaatsen, of liever gezegd de onafhankelijke rijkjes, de Makassaren of Boeginezen, nog verre van beschaafd zijn en hunne traagheid daarenbooven oorzaak is, dat men bij het aannemen van zulke leverantiën veel van de bevolking afhangt.

(*Makk. Weekb.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Donderdag den 17den Julij 1862, des morgens te 9 uren, aan het Gouvernements-hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie met opgave van titels te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BATAVIA, den 11den Julij 1862.

De 1ste Luitenant-Adjudant, H. W. L. DE KOCK

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, den 30sten Julij 1862. (No. 7.)

(Staatsblad no. 70).

Gelezen, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Ter uitvoering van de meerdere werkzaamheden, welke het gevolg zijn van de veranderde inrigting der begrooting van Nederlandsch Indië, onder nadere goedkeuring des konings, het personeel bij de algemeene rekenkamer voorloopig te vermeerderen met:

Een hoofd-kommies	bezoldigd	met	ƒ	5,400:—	's jaars.
Een eersten kommies	„	„	„	3,600:—	„
Een tweeden kommies	„	„	„	2,400:—	„
Drie derde kommiezen	„	„	„	5,400:—	„
		Te zamen	ƒ	17,040:—	's jaars.

(*zeventien duizend veertig gulden*).

Ten derde: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De 1ste Gouvernements Secretaris,
WATTENDORFF.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, C. P. Lammers van Toorenburg, laatstelijk predikant bij de Protestantsche gemeente te Samarang, onlangs van verlof uit Nederland terug gekomen.

Benoemd:

Tot president van den raad van justitie te Makasser, het lid in den raad van justitie te Soerabaija mr. U. J. Huber Noodt.

Tot omgaand regter in de eerste afdeeling op Java, de omgaande regter in de derde afdeeling aldaar, mr. J. H. Waller Diemont.

Tot hoofdkommies bij de directie der middelen en domeinen, de eerste kommies bij dat bureau J. H. Munter.

Tot eersten kommies op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust, de tweede kommies op het bureau van den adsistent-resident en magistraat van Padang L. J. Andrée Wiltens.

Tot kontroleur der derde klasse voor de afdeeling Siak sri Indrapoera de ambtenaar ter beschikking aldaar H. Altheer.

Tot tweeden kommies op het bureau van den adsistent-resident en magistraat van Padang, de kommies op het bureau van den resident der Padangsche bovenlanden H. F. Verhelst.

Tot kommies op het bureau van den resident der Padangsche bovenlanden, de eervol ontslagen eerste luitenant der infanterie H. J. Voorst[illegible], thans werkzaam bij de comptabiliteit van Sumatra's Westkust.

Tot derden kommies bij de directie van financien, de eerste klerk bij [illegible] departement C. W. W. Mol.

Tot pakhuismeester te Makasser, de ambtenaar in het genot van onderstand C. G. Pieloor, laatstelijk kommies op het policie-kantoor aldaar.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kommies-archivaris bij het hoofdbureau der artillerie (militair ambtenaar der [illegible] de klasse) F. C. van den Bergh.

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag, 12 Julij 1862, N°. 55.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De directeur der producten en civiele magazijnen brengt ter kennis van het publiek, dat ten gevolge van de vermoedelijke vroegere aankomst te Singapore van de mailstoomschepen van China, het vertrek van de vier eerstvolgende van Batavia voor Singapore bestemde mail-stoomers, instede van 15 Junij, 1 en 15 Julij en 1 Augustus, is vastgesteld op

13 en 29 Junij en 13 en 30 Julij 1862.

De directeur der producten en civiele magazijnen brengt ter kennis van het publiek, dat om dezelfde reden als vermeld is bij de advertentie. geplaatst in de Javansche courant van 7 en 11 Junij jl., het vertrek van de in de maanden Augustus en September aanstaande, van Batavia naar Singapore bestemde mail-stoomers mede behoort te worden vervroed, en dat mitsdien het vertrek dezelve is vastgesteld op:

13 en 30 Augustus en 13 en 29 September.

Op Maandag den 21sten dezer zullen Postpaketten worden gesloten voor

BANDJERMASSING,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Dingsdag den 22 dezer zullen Postpaketten worden gesloten voor

BENKOELEN en PADANG,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De generaal-majoor, direkteur der genie, maakt aan belanghebbenden bekend:

1o. dat op den 15den October aanstaande, 's ochtends om 9 uur, ten bureele van de onder-directeuren der genie te Batavia, Soerabaija en Padang, zoomede van de eerst-aanwezende genie officieren te Samarang, Tjilatjap en Makasser, eene uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van voor de dienst van het jaar 1864.

Genie Goederen,

De voorwaarden zullen ter lezing gereed liggen, ten bureele van genoemde autoriteiten op Java en te Makassar, van af 15 Augustus eerstkomende en te Padang van af ultimo Augustus eerstkomende.

2o. dat op den 20sten October aanstaande, ten bureele van den chef van het 3de bureau der genie directie te Batavia, eene publieke uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van

Meet-en Teeken-Instrumenten,

zoomede van lithographische en teeken-behoeften, ten dienste der genie, gedurende het jaar 1864, en waarvande de voorwaarden al dadelijk ter lezing liggen ten bureele van genoemde autoriteit.

Oproeping van Debiteuren en Crediteuren.

In de Jav. Cour. van heden worden opgeroepen de Debiteuren en Crediteuren in de navolgende boedels.

Door de Agenten der Soerabaijasche Boedelkamer, in den boedel van den op den 25sten October a. p. te Banjoewangi ab-intestato overleden Arabier Sech Alie Obit Ausan.

Door den Executeur in den boedel van wijlen Sech Hadi bin Mahamad Baketir.

Vertrekkende Personen.

Mr. B. D. Bosscher jr. en familie.

BRITSCH-INDIE.

Het 25ste inlandsche regiment infanterie heeft op zijn weg naar Barrackpore de cholera met zich mede gebragt, nadat men de stoombooten op de rivier had verlaten en den weg per spoortrein gevolgd was van af Sahebgoenge. De groote hitte die onlangs heeft geheerscht, schijnt de oorzaak van het uitbreken dier epidemie te zijn geweest.

De spoorweg naar Beypore is op den 13en ll. geopend geworden. De twee kusten zijn nu eindelijk vereenigd en Ootucamund ligt dus maar 24 uren van Madras verwijderd. Het zal te bezien staan of de P. en O. Company de haven van Beypore zal gelieven aan te doen en derhalve vier dagen reis besparen achterom het eiland Ceylon, tot dat de spoorweg tusschen Calcutta en Bombay zal zijn geopend.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

Amsterdam, 25 Mei. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over het ontwerp van wet, tot nadere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot van 1859.

De Heer van Bosse rigt onderscheidene vragen tot den minister, betrekkelijk het kultuurstelsel, en betrekkelijk de meening des ministers nopens de bijdrage uit de koloniale geldmiddelen aan de schatkist van het moederland, en treedt hoofdzakelijk in een betoog dat, met het oog op de klimmende uitgaven in Nederland en in Indie onze finantien voortdurend van de koloniale geldmiddelen afhankelijk blijven, en daarom het kultuurstelsel behoort behouden te blijven, hoezeer van gebreken gezuiverd.

De Heer Fransen van der Putte, voor het eerst het woord voerende, doet zijne liberale denkwijze omtrent koloniale aangelegenheden kennen, en levert uitvoerige retrospectieve beschouwingen, om de zwakheid en de beginselloosheid der conservatieve koloniale rigting aan te toonen. De Heer de Brauw verklaart door de memorie van beantwoording van de regering omtrent dit wetsontwerp in het minst niet bekend te zijn metde koloniale rigting van dit kabinet. De Heeren van Twist en Hoffman zijn daaromtrent gerust, dewijl geene verandering in het bestaande zal plaats grijpen zonder medewerking der wetgevende magt; nogtans is de laatste spreker geenszins gerust omtrent 's Ministers inzigten betrekkelijk het konsignatiestelsel. De Heer Mijer wenscht bepaaldelijk te worden ingelicht omtrent 's ministers zienswijze betrekkelijk den grondslag der comptabiliteitswet, art. 52 van het Regerings-reglement en het consignatiestelsel. Zijne rede geeft voorts aanleiding aan de Heeren Fransen van der Putte en van der Linden om te repliceren. De eerste verklaart dat zijne beschouwingen geene strekking hadden om persoonlijke aanvallen tegen wien ook te rigten; de tweede redenaar betoogt, dat de Heer Mijer van zijn regt, om tot de Regering vragen te rigten, een te ruim gebruik heeft gemaakt, hetgeen later door den Heer Mijer wordt ontkend. De rede van den Heer van Twist lokt een antwoord uit van den Heer v. Bosse. Maandag is de Minister van Kolonien aan het woord.

De memorie van beantwoording betreffende het koloniaal batig slot.

Wij hebben met genoegen de memorie van beantwoording van den minister van koloniën ontvangen op het voorloopig verslag over het wetsontwerp betreffende het koloniaal batig slot. De discussien zullen daarover nog vóór de verkiezingen kunnen gehouden worden, en men zal alzoo volkomen ingelicht kunnen worden omtrent de koloniale politiek der regering.

Wij zullen de discussiën niet vooruitloopen, naar slechts de aandacht op enkele punten in de memorie vestigen.

In § 4 vinden wij dat uit eene opgaaf van den stand van 's lands kassen in Indie over Januarij jl. is gebleken, dat op het einde dier maand ongeveer ƒ 9,000,000 meer aanwezig waren dan het cijfer waarop het administratief kapitaal is vastgesteld. Zietdaar dus alweder het bewijs van hetgeen de heer van Bosse onlangs in *de bijdragen tot het administratief regt* duidelijk heeft aangetoond, dat men in Indie potjes maakt en het noodzakelijk is, dat door eene goede comptabiliteitswet de verantwoording der Indische geldmiddelen zóó wordt geregeld, dat men een duidelijk inzigt in de Indische finantien verkrijgt. Ten gevolge van het geraamd batig slot over 1861, gingen bij de begrooting van 1862 de uitgaven de inkomsten met ƒ 6,300,000 te boven, en nu blijkt dat er ƒ 9,000,000 te veel in Indie in kas is! Deze cijfers zijn inderdaad welsprekend. De heer van Bosse heeft in zijne bovengenoemde verhandeling aangetoond, dat het batig slot, hetwelk in 1856 aan de schatkist is verantwoord, voor ƒ 9,000,000 uit batige sloten heeft bestaan, die reeds vroeger verantwoord hadden moeten worden. Na 1829 schijnt men het middel om batige sloten van vroegere jaren te verzamelen niet slechts niet verlaten te hebben, maar zelfs in dubbele mate te hebben aangewend, daar na de teruggaaf aan de schatkist van ƒ 9,000,000 in 1859, in het eind van 1861 nog ƒ 9,000,000 te veel in de Indische kas gevonden is.

In § 5 doet de minister eene gewigtige toezegging. Hij verklaart dat de regering geene ingrijpende maatregelen omtrent de gouvernements-kultures in Indië zal nemen, zonder medewerking der vertegenwoordiging. Zietdaar een waarborg voor alle partijen, dat er geene veranderingen in het kultuurstelsel gebragt zullen worden zonder wet, zonder de openbaarheid die de behandeling van een wets-ontwerp door de wetgevende magt steeds vergezeld, zonder het licht dat door die openbaarheid er over ontstoken wordt. Men zegge ons of de oud-koloniale partij, die thans zoo zeer om licht en weder licht schreeuwt en nimmer genoeg licht schijnt te hebben, terwijl zij, toen zij zelve aan het bestuur was, alles zooveel mogelijk onder den diksten sluijer van geheimhouding heeft verborgen, ooit een waarborg voor de behartiging van het algemeen belang heeft gegeven, als men in deze weinige, maar veel beteekenende regelen, van deze regering ontvangt. „Weest gerust", roept zij aan de oud-koloniale partij toe, „al wat gewigtigs omtrent het kultuurstelsel ondernomen wordt, zal vooraf aan uwe kritiek worden onderworpen. Gij zult dan van uwe zijde de natie en de vertegenwoordiging zooveel kunnen inlichten als gij wilt, gij zult uw stelsel zoo krachtig kunnen bepleiten als gij verlangt, en het volk en de kamers zullen de regters zijn." Een loyaler standpunt kan men wel niet aannemen.

Dat de minister zich niet in nieuwe hairkloverijen over de uitlegging van art. 56 van het regeringselement heeft ingelaten, gelooven wij dat ieder onpartijdige zal goedkeuren, vooral bij de belofte van den minister, dat geene gewigtige maatregelen ten gevolge van dit artikel zullen genomen worden zonder medewerking der wetgevende magt.

Intusschen hadden wij wel gewenscht, dat hij in groote trekken zijne rigting omtrent het kultuurstelsel had geschetst. Wij vertrouwen, dat die rigting de geleidelijke en bedachtzame vooruitgang is, welke de voormalige oppositie steeds heeft gepredikt. Als de regering dit openhartig verklaart, dan zij zal slechts kracht daaruit putten. De discussiën bieden den minister de gelegenheid aan, om zich dienaangaande rond en open te verklaren.

In § 7 zegt de minister, dat in de briefwisseling tusschen het Indisch bestuur en het departement van kolonien, niets voorkomt omtrent eene wijziging in het houtkontrakt van den heer W. Loudon. Niet slechts als de kamer het verlangt, maar uit eigen beweging, hopen wij dat de minister daarover inlichtingen bij het Indisch bestuur zal inwinnen, en indien het waarheid is, wat de dagbladen daarvan hebben medegedeeld, zijne strenge afkeuring daarover te kennen geven. Vooral een liberaal bewind behoort al wat naar gunst zweemt, krachtig tegen te gaan.

Eindelijk lezen wij in § 23: „Het consignatiestelsel en de „daarmede in verband staande veilingen, zee-assurantien en be„vrachtingen maken op dit oogenblik een punt uit van gezette „overwegingen bij den ondergeteekende. Hij wenscht onbevoor„cordeeld na te gaan tot hoeverre de daarmede verwikkelde be„langen ongestoord behooren te blijven en wat in deze aange„legenheid het belang van den staat gebiedend voorschrijft. Zoo„dra ten deze de overtuiging van den ondergeteekende gevestigd „is, zal daarvan blijken.

Dat het oordeel van den minister nog niet gevestigd is omtrent de wijze waarop de veilingen van de Ned. Handelmaatschappij behooren plaats te hebben, gelooven wij gaarne. Dit is een onderwerp van zóó specialen aard en zóó ingeweven in den geheelen kunstmatigen toestand der voortbrenging en tegeldemaking van de gouvernementsprodukten, dat het niet gemakkelijk is daarover eene beslissing te nemen. Maar dat hij omtrent het consignatiestelsel, de zee-assurantiën en de bevrachtingen nog geene gevestigde overtuiging heeft, verwondert ons. Dit zijn toch onderwerpen sedert jaren aan de orde bij iedere beraadslaging over het koloniaal batig slot; zij betreffen beginselen, waarover de discussie reeds lang uitgeput is en bijna niets nieuws meer te zeggen valt. Wij kunnen het ons voorstellen dat de minister over de wijze der toepassing bepaalde van beginselen die onderwerpen betreffende, nog niet genoegzaam heeft nagedacht, dat hij b. v. nog niet aanwijzen kan, welke grenzen voor de verkoopen in Indie gesteld moeten worden en hoe men die grenzen behoort te naderen; welke de tijdperken behooren te zijn van de trapswijze en langzame vermindering van bescherming bij assurantie en bevrachtingen; maar dat de beginselen niet bij hem vaststaan, komt ons niet duidelijk voor. Misschien doelde de minister dan ook meer op de wijze van uitvoering, dan op de beginselen zelven. De discussien zullen daarover licht kunnen verspreiden.

Op dit weinige wilden wij reeds nu opmerkzaam maken. Voor het overige zal de heusche toon die in de memorie tegenover de kamer heerscht, de bereidvaardigheid tot overlegging van stukken, waar die voor het putten van licht noodig zijn, en de weinige omhaal waarmede geantwoord is, zeer zeker een ieders goedkeuring inoogsten.

Wij hopen dat bij de beraadslagingen die morgen zullen aanvangen, de minister, zonder zich in nuttelooze discussien te laten medeslepen, in korte en duidelijke trekken zijne rigting, de rigting der regering op koloniaal gebied, zal blootleggen.

ENGELAND.

Londen, 23 Mei. Ierland vertoont op nieuw kenteekenen van zeer groote publieke agitatie. Sedert de laatste drie weken hebben aldaar niet minder dan drie moorden plaats gehad, waarvan de slagtoffers allen zeer achtenswaardige landeigenaars waren. De laatste is de heer Fitzgerald, een jongeling, behoorende tot een der oudste en aanzienlijkste familiën van Ierland. Dat slagtoffer heeft de algemeene sympathie opgewekt en zijn ongelukkig einde gaf gisteren aanleiding tot zeer warme discussien tusschen eenige parlementsleden. Die moorden zijn te verschrikkelijker, uithoofde hunner staatkundige beteekenis. Zij vertoonen intusschen een stelsel, zoo verderfelijk voor de Ieren en vooral zoo zeer in strijd met alle beginselen van staathuishoudkunde, dat vreemdelingen zich verwonderen moeten, dat ons parlement geene maatregelen neemt om het kwaad uit te roeijen. Ik bedoel namelijk het stelsel, dat bekend is onder den naam van „Cottier system," waarbij de arme boer een zekere huur moet betalen, hooger dan de produktieve waarde van het stuk land dat bij bezit. Al zijn arbeid en nijverheid worden daardoor nutteloos en naauwelijks is hij in staat zich eenige weinige aardappelen te verschaffen; hij zwoegt en ploegt voor zijn bouwheer, wiens slaaf hij voortdurend is en wiens schuldenaar hij altijd blijft.

Deze onrustbarende gebeurtenissen worden meer en meer het onderwerp van ernstige en belangrijke gesprekken in onze staatkundige kringen. Onze bladen wijden heden, zonder uitzondering, hoofdartikelen aan den betreurenswaardigen toestand van dat ongelukkige land. Terwijl wij ieder uur treurige berigten ontvangen omtrent de heerschende ellende in het westelijk en noordelijk gedeelte van Ierland en van de dagelijks toenemende staatkundige agitatie in dat eiland, slaan de bemoeiallen en staatkundigen en eenige militaire enthousiasten voor, om de ellende van dit land nog te vermeerderen, door het zenden van versche troepen en politie-versterkingen en de bevolking schrik op het lijf te jagen, door een stelsel van „Lynchlaw" en staat van beleg. De naam van Ribbonisme, een soort van carbonari, wordt gelaakt om het aantal moorden dat die lieden bedrijven. De *Morning Post* gispt de Katholieke geestelijkheid en spoort haar aan, om tusschenbeiden te treden. Meer onpartijdige toeschouwers laken evenwel ons gouvernement om hare onverschilligheid en ontkennen, dat harde maatregelen het kwaad kunnen uitroeijen of zelfs verminderen. Ik herhaal wat ik reeds vroeger heb gezegd, dat zoolang het „Cottier systeem" en dat van afzondering zullen blijven bestaan, zoolang zal ellende en agitatie Ierland beroeren, zoolang zal Ierland een bron van zwakheid voor Engeland zijn, zoolang eindelijk zal Engeland Frankrijk moeten duchten, want het is van die magt dat de Ieren hulp wachten.

FRANKRIJK.

Parijs, 25 Mei. De *Patrie* behelst heden een artikel, waarin de beschuldiging werderlegd wordt als zoude Frankrijk, ten aanzien van Mexiko, van de Londensche conventie afgeweken zijn. „Wij zouden deze beschuldiging — zegt het blad — op onze tegenpartij kunnen terugwerpen. Wie toch is het die de Londensche conventie heeft geschonden? Het is Spanje, het is de generaal Prim, die Vera Cruz innam, zonder op de bondgenooten van Spanje te wachten. Dit feit en al wat verder volgde, bewijst, dat Spanje al de pligten vergat die het bij een plegtig gesloten alliantie op zich nam. Wat zoude Spanje gezegd hebben indien Frankrijk zich teruggetrokken had, toen generaal Prim de Londensche conventie schond door de inname vaa Vera Cruz? Het is juist de generaal Prim die deze conventie verbroken heeft —, en Spanje trekt zich terug, terwijl Frankrijk op het slagveld achter blijft! Hetgeen ons bedroeft, is, dat de alliantie met Spanje kan verbroken worden eenig en alleen door de aanmatiging van een generaal, die zich zelfs de moeite niet neemt het gevoelen in te winnen van zijn gouvernement, van zijne koningin. Hetgeen ons bevreemdt is, dat een zoo gewigtig besluit, als het verbreken der alliantie tusschen Frankrijk en Spanje, door een generaal wordt genomen zonder medewerking van het kabinet van Madrid en dat dit kabinet daarna datgeen niet désavoueert, waartoe het a priori geen magtiging heeft verleend. Dat eene regering wijziging brengt in hare politieke rigting, men ziet het meer gebeuren; maar dat een generaal, zonder bevel zijner regering, zich met zijne troepen verwijdert, is en blijft eene onbegrijpelijke zaak. In Frankrijk zou zulk een generaal dadelijk voor een krijgsraad teregt moeten staan —, ten dien aanzien is geen verschil van gevoelen mogelijk. Wat zou men te Madrid gezegd hebben, indien de generaal Montauban in Cochin-China gehandeld had gelijk generaal Prim nu in Mexiko? De Spaansche troepen zelven betuigen dan ook hare ontevredenheid over het gebeurde. De Spaansche dagbladen verhovaardigen zich op de onafhankelijkheid van generaal Prim, die de Fransche staatkunde niet heeft willen ondersteunen, — alsof Frankrijk het plan had om de Spaansche regering mede te slepen in eene politieke rigting, die de hare niet was! Het is immers juist Spanje, hetwelk er het meeste belang bij heeft, dat de expeditie met succes bekroond worde. In den aanvang liet Frankrijk dan ook de algemeene leiding der expeditie aan Spanje over. De keizer nam eerst een meer zelfstandige houding aan, toen hij door het vertrek der Spaansche vloot en andere verschijnselen tot de zekerheid kwam, dat de generaal Prim eene andere politiek volgde dan die, welke aan de Londensche conventie ten grondslag ligt.

DUITSCHLAND.

Weenen, 22 Mei. De regering gaat geregeld voort met de vermindering van het leger en men voorziet, dat daardoor grootere besparing zal verkregen worden dan men aanvankelijk dacht.

— De aartshertog Albrecht, een van 's Keizers neven, ligt te Vizinca, waar zijn hoofdkwartier gevestigd is (hij is bevelhebber van het 8ste legerkorps) gevaarlijk ziek aan de typhus.

— De *Ost-Deutsche Post* vergelijkt den Keurvorst van Hessen bij den laatst overledenen Koning van Napels, den vader van Franciscus II. De Keurvorst, zegt het, schijnt zich de hardnekkigheid van dien Vorst ten voorbeeld te hebben gesteld. Koning Ferdinand van Napels is rustig en als regerend Monarch op zijn bed gestorven, en eerst zijn zoon heeft voor de zonde des vaders moeten boeten. Dit kan den Keurvorst niet afschrikken. Hij heeft geen zoon, geen troonsopvolger; na zijn dood gaat de regering op eene andere linie over, en hij ziet er daarom geene zwarigheid in, het te laten aankomen op hetgeen zijn hoogmoed baren zal.

— De berigten van de Poolsche grenzen luiden bij voortduring zeer onrustbarend. Men wil weten, dat eene zamenzwering is ontdekt, welke zich over geheel Polen en Hongarije uitstrekt en haren zetel in Italie heeft.

— De betrekkingen tusschen de Roomsche Curie en de Oostenrijksche regering moeten op dit oogenblik veel te wenschen overlaten. Te Rome beklaagt men zich dat Oostenrijk zijne beste vrienden in den steek laat en te Weenen is men ontstemd over den toenemenden invloed der Franschen te Rome.

Oostenrijk versterkt zijne krijgsmagt op de grenzen van Venetie met 10,000 man. Vier bataillons van de keizerlijke jagers zullen naar de grenzen van Tyrol gezonden worden.

— De generaal von Willisen heeft zich door den keurvorst van Hessen zoo beleedigd geacht, dat hij gezegd heeft: ik zou hem onmiddelijk hebben uitgedaagd, als het geen gekroond hoofd geweest was.

— De koning van Zweden heeft een nieuwe gemeentewet afgekondigd, die een bewijs van vooruitgang is, want daardoor wordt aan de gemeenten in dat land hare autonomie, het vrij en onbelemmerd bestuur van hare eigene belangen gegeven.

— Bij keizerlijk Russisch besluit is de invoer van Chinesche artikelen, met uitzondering van thee en brandewijn, over de Aziatische grenzen, geheel en al vrijgesteld.

Bij keizerlijk Russisch decreet zijn de havens van Nicolajew en Cherson voor buitenlandsche schepen opengesteld, zullende aldaar den 1/13 Junij tolkantoren geopend worden.

— Hussein Pacha is met 14 bataillons en 3000 man ongeregelde de grenzen van Montenegro overgetrokken.

Berlijn, 24 Mei. In het Huis der Afgevaardigden is gisteren met 276 van de 288 stemmen de afgevaardigde Grabow tot voorzitter verkozen. Hij aanvaardde zijne betrekking met eene redevoering, in welke hij nadrukkelijk op de eenheid tusschen vorst en volk aandrong. Na daverende toejuiching van deze rede werd door de vergadering een driewerf herhaald vivat! voor den Koning aangeheven. De afgevaardigden Behrend en von Bockum-Dolffs zijn tot onder-voorzitters benoemd.

— De alhier verschijnende *Sternzeitung* deelt drie staatsstukken mede, welke niet van belang ontbloot zijn. In het eerste van die dokumenten wordt mededeeling gedaan van het ultimatum der Pruissische regering aan den keurvorst van Hessen, waarbij geëischt wordt de aftreding van het Hessische ministerie, wegens de beleediging, den Koning van Pruissen aangedaan in den persoon van zijn gezant. Het tweede stuk bevat de korte weigering van die vordering en het derde de nota, waarbij de Pruissische gezant te Kassel kennis geeft van de afbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen de beide hoven en voorts zijn vertrek aankondigt, daarbij kortelijk de eischen van Pruissen herhalende, tot wederinvoering der staatsregeling van 1813, waardoor alleen eene algeheele vereffening van het geschil, tusschen den keurvorst en zijn volk ontstaan, kan worden verkregen.

— Voor eenige dagen heeft de Deensche regering eene nieuwe circulaire gezonden aan hare vertegenwoordigers in Duitschland, nopens de aangelegenheden van Sleeswijk, en meer bepaaldelijk betreffende de aanmatiging van Duitschland om zich in deze kwestie te mengen. De Deensche regering zegt, dat haar goede wil geheel afstuit op den onwil der Duitsche hoven: zij ontveinst zich niet, dat het vraagstuk ernstige gevolgen kan hebben en doet een beroep op de mogendheden tot behoud van den Europeschen vrede en de onafhankelijkheid der staten.

— Er heeft te Wiedenbruck in Pruissen een treurig voorval plaats gehad. Een onder-officier der huzaren, in genoemde stad in garnizoen, had bij de verkiezing in de grondvergadering zijne stem gegeven aan een burger der stad en niet aan den klerikalen kandidaat, hem door zijn ritmeester aangewezen als den man, die behoorde gekozen te worden. Toen het bekend werd, dat de bedoelde onder-officier voor een ander had gestemd, deed de ritmeester hem voor zich komen en gaf hem te kennen, dat over een jaar zijne dienst was geëindigd (bij het leger kan elk onderofficier door zijn kompagnie's-chef worden ontslagen, mits deze den man twaalf maanden te voren waarschuwt). Dit trof den onder-officier zoodanig, dat hij den volgenden dag, na herhaaldelijk te hebben gevraagd of op het genomen besluit ten zijnen gunste kon worden teruggekomen, zich door middel van een pistoolschot van het leven beroofde.

— Dezer dagen arriveerde der nachts te Emmerich een Nederlandsche brigadier-marechaussé, om met behulp van de Pruissische politie een persoon op te zoeken, die in Nederland een diefstal had begaan. Na eenig zoeken vond men in een der hôtels, in de nabijheid van het station, een jong mensch te bed liggen, die op het zien der uniformen zoo ontstelde, dat de politie meende hem om zijne papieren te moeten verzoeken. In plaats van die te geven, bekende hij al weenende, dat hij de brieven nog had en ze terug zou geven, enz. En wat ontdekte men? Hij was niet de gezochte dief, maar een postbeambte uit de nabijheid van Dortmund, die den vorigen avond eenige brieven, bevattende eene geldswaarde van over de 2000 thaler, had achter gehouden en zich daarmede nu op zijn eerste pleisterplaats, op reis naar Amerika bevond. De tweede curiositeit is echter nog grooter. Op eene telegrafische dépêche namelijk, die men Maandag morgen naar Dortmund afzond, ontving men ten antwoord: „Hier is nog niets bekend." De dief was alzoo op twintig mijlen afstands ontdekt, vóór dat men op de plaats zelve den diefstal had gemerkt.

— Uit Keulen wordt gemeld, dat een arbeider aldaar woonachtig, eergisteren in den loop des daags door eene vlieg in de hand werd gestoken. Des avonds zijn werk verlatende gevoelde hij zich ongesteld; later echter openbaarde zich ontsteking op de gekwetste plaats, welke zoo spoedig toenam, dat de bedoelde persoon binnen weinige uren een lijk was.

ITALIË.

Volgens de *Italia* heeft Mazzini heimelijk de hand gehad in de beweging te Brescia, welke de regering onmiddelijk heeft weten te onderdrukken door het arresteren van de hoofden. Deze volksmenner heeft zich, volgens dat blad, te Milaan opgehouden, van waar hij de beweging geleid heeft, doch het plan mislukt ziende, heeft hij in allerijl Italie verlaten en Calais weten te bereiken, van waar hij naar Engeland zou teruggekeerd zijn.

— De geruchten aan de beurs van Parijs in omloop gebragt nopens de aftreding van Ratazzi, missen allen grond. Nog nimmer zat het kabinet vaster in den zadel.

De minister van oorlog heeft aan den generaal Durando, kommandant van het tweede militaire departement, dank betuigd wegens de houding der troepen tijdens de jongste gebeurtenissen; zinspelende op de scherpe woorden van Garibaldi, zegt de minister, dat een latere brief de verwijtingen, den generaal toegevoegd, zal doen vergeten.

AFRIKA.

Uit Lagos, alwaar de gezondheidstoestand gunstig mogt heeten, wordt gemeld dat een groot Fransch schip in April onder Fransche vlag te Whydah eene lading van 1600 slaven aan boord genomen en daarmede ongehinderd zee gekozen had. De koninh van Dahomey had de stad Ishaga, ongeveer 16 mijlen ten westen van Abbeokuta, verbrand en ongeveer 1000 inwoners aldaar doen onthoofden, terwijl hij de overigen (ongeveer 4000 personen) gevankelijk heeft medegevoerd. De stad Ijage, vijf dagreizen dieper in het binnenland gelegen, was door den stam der Ihadans verwoest. Een Engelsch zendeling was daarbij gevangen genomen; tot zijne loslating werd eene som van £ 2000 geëischt, doch de gouverneur van Lagos had reeds de noodige stappen gedaan om hem uit de magt der overwinnaars te bevrijden. Het schip *Manuel Ortez* is als slavenhaler door het admiraliteitshof te Cape Coast Castle gecondemneerd en zal alsnu verkocht worden. Te Sierra Leone was alles rustig en de gezondheidstoestand bevredigend. Ten slotte meldt men uit Bathurst, dat koning Bowline overleden is en dat zijn opvolger omtrent de Engelschen vijandig is gezind.

JAPAN.

Tijdingen van Jedo gewagen van eene zamenzwering, welke door vier Landsheeren gesmeed is tegen het leven van den Taikoen, doch in het begin der maand April door een hunner geopenbaard en bij tijds verijdeld is.

Ook te Nagasaki liep een gerucht, dat de eerste Minister van Buitenlandsche zaken, Koedze Jamato no Kami vermoord was, maar hiervan heeft zich niets bevestigd.

Van Jokohama werd berigt, dat de Nederlanders, evenals de Engelschen aldaar, bij rekest bij de regering aangedrongen hebben op de opening van Hiogo; overigens was daar alles rustig en begon er weder meer levendigheid, zoowel in den invoer-, als in den uitvoerhandel te komen.

De scheepvaart was er echter minder dan te Nagasaki, van welke plaats in den laatsten tijd een vrij drukke vaart op Shanghae bestond, zoodat in de drie eerste maanden van dit jaar de haven bezocht werd door 38 schepen, waarvan 11 onder Amerikaansche, 16 onder Engelsche, 4 onder Fransche en 7 onder Hollandsche vlag, terwijl gedurende denzelfden tijd te Jokohama 16 schepen kwamen, waarvan 4 onder Amerikaansche, 9 onder Engelsche en 3 onder Nederlandsche vlag.

Eene nieuwe firma, die van Hartman & Besier, heeft zich op Desima gevestigd, terwijl het huis de Coningh, Carst & Lels van Jokohama, er een agent, den heer Sieburgh, heeft geplaatst.

De Japansche Regering heeft ambtenaren gezonden naar de Bonin eilanden (Japansch Moning Sima) om den staat te onderzoeken dier eilanden, welke door haar gerekend worden tot Japan te behooren. Daar heen zijn gezonden eerst een stoomschip, later toen men begreep, dat dit te lang uitbleef en daardoor gebrek aan provisien zou kunnen krijgen, twee zeilschepen en eindelijk in April nog een stoomschip om berigten van de eerst vertrokkenen in te winnen, alsmede om provisiën aan te brengen. — De geheele zaak schijnt geen ander doel te hebben dan om het regt van Japan op die eilanden te handhaven, hetgeen wel door geene mogendheid met eenigen grond zal kunnen worden betwist; alleen is het te vreezen, dat, vermits aldaar eenige achtergeblevene schepelingen, Amerikanen en Engelschen, gevestigd zijn, die de walvischvaarders van ververschingen voorzien, de regelen van uitsluiting, voor het overige Japan geldig, aldaar niet meer zullen aangenomen worden; doch het is ook niet te voorzien, dat de Japansche regering daartoe zelfs pogingen zal doen.

Aan de eerstgenoemden, die eene woning gekocht hebben, is een der Gouvernements-pakhuizen voorloopig ten gebruike afgestaan en aan den laatstgenoemden is terrein aangewezen voor het bouwen van een woon- en pakhuis. De reeds vroeger in ons nummer van 28 Junij jl. besprokene Japansche commissie naar Shanghae zoude eindelijk, vergezeld van een klerk van den agent der Nederlandsche Handel Maatschappij op Desima tot het geven van inlichtingen, spoedig op reis gaan met het schip, hetwelk daartoe in de maand April jl. door de Japansche Regering is aangekocht; ook naar Batavia zoude een schip worden gezonden tot aanknoopen van handelsbetrekkingen.

(*Jav. Ct.*)

AMERIKA.

De berigten van la Plata melden dat in de Argentijnsche confederatie rust heerscht, doch nu generaal Mitre zijn tegenstander Urquiza geheel overwonnen en deze zich onderworpen heeft, is weer de strijd tusschen de lokale belangen op den voorgrond gekomen. Men zal zich namelijk herinneren, dat generaal Mitre Buenos-Ayres tot hoofdstad der confederatie wil verheven zien. De uitslag der verkiezingen te Buenos-Ayres is in dat opzigt ten nadeele van Mitre geweest. De vijf afgevaardigden door de bevolking gekozen, behooren tot de grootste voorstanders van de autonomie der provincie Buenos-Ayres, en als zoodanig zijn ze tegen de verheffing der stad van dien naam tot zetel van het centraal bestuur. De vrees dat de autonomie hunner provincie daaronder mogt lijden, maakt hen afkeerig van de eer, welke Mitre aan hunne stad bewijzen wil. Men voorziet dat deze kwestie tot hevige debatten in het nieuwe congres aanleiding zal geven.

Iets omtrent den toestand der maatschappij op Batavia in het midden der 17de eeuw.

Wij vermeenen onzen lezers geene ondienst te zullen doen met het overnemen uit den *Navorscher* van het onderstaande stuk door den Heer J. H. van Lennep in genoemd tijdschrift geplaatst en wij houden ons daarbij aan de gegronde opmerkingen door genoemden heer bij den aanvang over het vrij curieuse stuk uitgebragt.

Red.

Hieromtrent bevat de *Curieuse Beschrijving van verscheyden Oost-Indische Gewesten* door P. v. d. B, (te Rotterdam, 1677) eenige merkwaardige bijzonderheden, die ik acht, dat ook voor de lezers van den *Navorscher* niet geheel onbelangrijk zullen zijn. Immers wij prijzen de zeden der vroegere tijden wel eens wat al te zeer ten koste van de tegenwoordige, en zien uit onkunde en gewoonte wel eens wat veel voorbij, dat het toen in sommige opzigten ook al niet zoo heel best, ja soms nog slechter gesteld was. Bij voorbeeld de personen, die omtrent den boom te Batavia moesten waken tot inning der tolgelden, en alzoo de in- en uitgaande sloepen, praauwen, tynangs, barken, jonken enz. visiteeren, lieten zich in de 17de eeuw wel soms willens goudzand in de oogen strooijen: althans, volgens het zeggen van P. v. d. B., wisten hun de opvarenden die bij wijlen zoo te verblinden, dat ze gantsche vaartuigen (al waren ze groot), bijna niet zien konden, en 't was daar een "*smerig dofje.*"

„De maats op de platboomde vaartuigen of ligters (dus vervordert de schrijver) noemt men sampans [is dit niet veeleer de naam van de vaartuigen zelve?], en dezen handelen zeer trouweloos met de compagnies-goederen; ja, ik geloof, dat ze dit niet, al komt het voor, om het ophangen laten zullen, maar integendeel dag en nacht daarop uit zijn. En dit klaren ze, als ze niet meer binnen kunnen komen, de boom gesloten zijnde, en derhalve een nacht moeten overliggen: doch, om dit hun te beletten, wordt hun dan ook door het sluiten der luiken de meeste gelegenheid benomen, hoewel ze toch op de eene of andere manier nog al een buitenkansje weten te krijgen, want zij spelen al vrij dikwijls mooi weêr aan den wal, dat immers van hun ƒ 12 's maands niet vallen kan!

„De gemeene matrozen in de Oost varende genieten (!) drie maal ter week gezouten vleesch of spek, dat veeltijds zoo oud is, dat het de honden in Holland niet zouden willen eten: drie halve mutsjes slappen arak, dien ze *kniep* noemen, des daags; een muddetje olie, eene muddetje azijn des weeks, en daarbij drooge rijst met somtijds wat gedroogde visch. Dat is dan: „Patroon, maak-je wat vrolijk." Maar als ze nu hier of daar ter reede komen, dan krijgen ze ververscing, wel is waar zeer sober op Batavia, Ceylon, Amboina, Ternate, enz., doch redelijk voldoende in Bengale en op de kusten van Coromandel, Suratte, Pegu, Persië, Malabaar, enz., zoodat de meeste maats maar trachten op goede togten te gaan, om den buik vol te bekomen, want hun eigen geld bezwaart ze niet, en als ze maar zóóveel overhebben op 't vertrek naar eene of andere haven, dat ze wat gezouten visch, een tabakje [sigaar?], en een vat waters meê kunnen nemen, dan beelden ze zich al in rijke luiden te zijn! Want daar varen er velen, die dag uit dag in op de genade van de Compagnie moeten teren, en (ten ware dat zij zichzelven uit eigen zak beter voorzien hadden) op de drooge dagen, dat er niets bijzonders uitgedeeld

wordt, met enkel rijst zonder toespijs moeten geneeren. En was deze rijst dan nog zoo gehavend of gepeld, als ze wel aan land gedaan wordt, en was het witte rijst, gelijk uit de straat van de tafeltjes komt, want nood zoude het dan nog zijn? Maar neen! het is integendeel meest bruine en zwarte rijst, die zeer vuil is, en daarenboven kan de kok ze aan boord niet schoon uitstampen, noch ter dege wasschen, zoodat er nog altijd steentjes en gruis in blijven, 't welk matroosje zoo alles voor suiker moet opeten en slikken zonder murmureeren.

Doch, aangezien de landen daar warm zijn, verslijten de varensgasten er weinig kleêren, behalve wat inlandsch zeildoek, dat ze voor een rijksdaalder het stuk van acht ellen lang en anderhalf breed, benevens ook taffetas driedraad, blaauwe baftas, of zoo eenig ander slecht goed, op rekening krijgen. Daarbij passen onze maats dan lustig op, of er ook soms een oud stuk doek of een marszeil van de raê wegwaait, en die dat bekomt is de gelukkige. Zulks, dat niettemin velen met den rug bloot loopen, latende hun vel tot twee of drie maal van de zon dóórbranden, dat het daarna hard is, en stootende zoo vervolgens de stralen op hunne huid af, weshalve velen met twee rijksdaalders 's jaars voor hun plunje toekomen. Koussen of schoenen en gebruiken ze ook niet: al wie der loopt van't gemeene volk die is barrevoets: want als ze dan zoodoende maken wat gagie te goed te hebben, dat is al hun toeverlaat. Maar sommigen van deze arme matrozen, die vrienden, bekenden of vertrouwden hebben, die krijgen dan wel eens in hunne kisten wat mede, dat ze in voorraad bergen mogen, om later voordeelig te verkoopen: en dit schenkt men hun dan, hetzij tegen de halve winst, hetzij geheel voor niet. Die alzoo nu een weinig voordacht op den komenden noodtijd heeft, die verzorgt zich van deze winsten, welke pas zooveel bijzetten, als 't ligchaam tot onderhoud van noode heeft: maar dit is nog het bedroefdste dat sommigen niet een stuiver kunnen opleggen, maar verteeren, verdrinken enz. het al. Nu, deze zijn niet te beklagen, maar wel de anderen, die hun uiterste best doen, om er wat bovenop te geraken. Maar helaas! met het meerendeel van deze matrozen, en van 's gelijken ook met de soldaten (schoon de armoede en het gebrek aan goed hun ook nog zoo vaak een zorgvol leven baart, en zij zich, dus door kwade ondervinding geleerd, tot een beter' wandel behoorden te neigen) gaat het gemeenlijk evenwel geheel anders: want zij woeden als wilde zwijnen, en vermaken zich in 't om en omwentelen van alle onreinheden: hunne monden staan opgespard als een oven, tot het uitbraken van lasterlijke woorden, ja, zij brengen het zoo ver in hun booze bedrijf (uit oorzake der veelvuldige vermenging van natiën aldaar dooréén), dat de vloeken, die in elk land op zich zelve t'huis behooren en (God beter 't!) dáár snood genoeg zijn, te zamen als één pot nat in hun ketel van duivelsche vonden gekookt worden en gebonden, zoodat op 't Vierkant, waar dit volk in booten en schuiten elkander opwacht, om van en aan boord te varen, het schrikkelijk aangaan iemand de hairen tot bergen doet rijzen van wege het vloeken en het lasteren Gods. En (of dit nog niet genoeg waar'!) zij rooven en stelen, drinken en hoerjagen zoo schandig, dat het bij hen geen schande en schijnt te wezen, en gieten in dezen staat van ellende alle ongeregtigheden, die men maar bedenken kan, uit, zijnde alzoo verstokt als Faraö was in hunne conscientien. En de goeden, die er onder de varensluiden gevonden worden, zijn zeer weinigen in getal, en de anderen zijn een volk, dat, in plaats dat ze in Indie beteren zonden, daarentegen al slimmer en goddeloozer wordt. Daarom is het ook niet vreemd, dat hen aldaar zoo harde straffe dreigt, en dat men ze letterlijk regeert als onwillige beesten, want anders zouden zij ook iedereen aanranden door hunnen moedwil. En de zoo even vermelde vromen, die er te tellen zijn, maken over dit alles wel groote zwarigheid, en kwellen zonder twijfel hunne zielen dagelijks (met Loth) over deze ongebondenheid en goddeloosheid der menschen: doch het mag zooveel niet helpen, dat die van hunne boosheid afstand doen, en al preekt men hier te Batavia driemaal ter week, zoo ziet men (in vergelijking met Holland) geen varensvolk als eenige schippers en stuurluiden en, bij uitzondering, hier en daar een matroos, te kerk komen: ja, wat meer is, men vindt hier somwijlen van fatsoenlijke burgers en hunne vrouwen, die dit slechts twee of drie keeren 's jaars doen: want, indien die luidjes al gereed waren om zich derwaarts te begeven, en daar viel maar de minste kans op een theeparijtje of bierpraatje tusschen, zij zouden er de godsdienst voor laten, en wonen de wereld met hare begeerlijkheden liever bij. En daarom is er in de week zoo weinig volk in de kerk, dat men ze met gemak tellen kan, gelijk ik op zekeren tijd deed, en vond er maar tusschen de 90 à 100 te zamen. Daarentegen, die er dan des zondags verschijnen, die zijn ieder om 't mooist opgeschikt, niet als burgers-, doch als banjers-jufvrouwen, en wie weet waar het velen vandaan halen, die dat op zoo'n magere gagie doen — want van eerlijke middelen kan het niet; maar daar heeft zoo elk zijn gevoelen van, zoodat voorwaar de hovaardije hier meer gevonden wordt dan regte devotie en liefde tot het Woord Gods. En dewijl het daar zoo duurkoop teren is, en de pracht evenwel zoo groot, zoo is 't Gode bekend hoe er sommigen aankomen: ja, mag men zoo aannemen wat er al hier en daar gepraat wordt, dan twijfelt hier niemand te Batavia of een matroos, die wat geld spenderen wil, kan altijd een Hollandsche jufvrouw tot zijn devotie krijgen, en dat voor het meest een van de getrouwden, wier mans op togten heren derwaarts gaan. Immers men moet wel aanmerken wat ik hier te voren aangevoerd hebbe, dat het niet mogelijk is om den huisstaat op het karige loon (waarvan de vrouwen, als de mans uit zijn, maar de helft genieten) aan den gang te houden, en hier-en-boven nog de Jufvrouw te spelen en alles even net te maken. Waar kan dit uit vallen, als de hoofden des huisgezins geen ander inkomen of kapitaal en hebben? om kort te gaan, men mag het draaijen zoo men wil, daar zijn te Batavia wel vrome, doch niet minder ook ligtvaardige vrouwen, die zich echter in vertooninge van heiligheid vrij bedriegelijk weten voor te doen."

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
Julij	7	Nederlandsch	Christina en Jeannette	Rademaker	Soerabaija	25 Junij	Amst. Pass. d. h. J. van Bosstraeten.
„	—	Engelsch	Forerunner	R. Warden	Sunderland	18 Maart	Shanghae
„	—	Pruiss	Ferdinand Brumm	A. T. Voss	„	16 Febr.	Singapore
„	—	Engelsch	Havelock	J. Chapman	Asension	1 Mei	Hongkong
„	—	Amerikaansch	Speedwell	J; H. Willij	Cardiff	1 Maart	Singapore
„	—	Zweedsch	Kronprinsen	C. E. Bathen	Melbourne	24 Mei	Batavia
„	8	Engelsch	Egeau	J. P. Newton	Newcastle	17 Maart	Shanghae
„	9	Nederlandsch	Pertinax	W. E. Hageman	Padang	23 Junij	Batavia. Pass. Mevr. Hageman.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Julij	9	Ned. Indisch	stooms.	Palembang Packet	J. F. Scheel	Cheribon	8 Julij	Buijs, Jacobsen & Co.
„	10	Nederlandsch	brik.	Bengalen	H. F. Planten	Rotterdam	13 Maart	J. Cezard & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	M. H. Munnich	Soerabaija	7 Julij	W. Cores de Vries
„	11	Nederlandsch	schip	Californie	M. de Wijn	Pasaroean		B. Kopersmit & Co.
„	—	Zweedsch	„	Kroonprinsen	Ch. E. Bothen	Melbourne	24 Mei	Pitcairn, Syme & Co.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
Julij	10	Ned. Indisch	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Riouw
„	—	„	brik	Atiatool Rachman	Said Salim	Bali en Sumbawa
„	—	„	„	Tartar	Lim Kiangkong	Tagal en Pecalongan
„	—	„	schoen.	Zewon	Sech SoE	Palembang
„	—	„	„	Hong-An	Damisa	Singapore en Riouw
„	—	„	„	Kim Tjiatjiang	Io Ingan	Riouw
„	11	Nederlandsch	schip	Broedertrouw	G. Rotgans	Nederland
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang Packet	J. F. Scheel	Palembang
„	—	„	bark	Kim Tianghoat	Lie Tiansong	„
„	12	Nederlandsch	schip	Johannes Lodewijk	A. H. van der Waal	Nederland
„	—	„	„	Noach	P. Wierikx	Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	bark	Fathool Barie	Sech Biljoen	Samarang
„	—	„	„	Alnoer	Sech Marzoekie	„
„	—	„	„	Faidool Rachman	Sech Banama	Balie
„	—	„	schoen.	Maas Pandan	Thung Hinfa	Samarang

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Hebe*	A. H. Kiehl	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	„	Makasser	J. Rip		J. Cezard & Co.
„	bark	Ceres	L. Demmen	Nederland	„
„	brik	Bengalen	H. F. Planten	Nederland	„
„	bark	Amalia Augusta	K. C. de Veer		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	schip	Jan de Wit	Guijt	Sam. en Soerabaija	van Ommeren, Rueb & Co.
„	bark	Ridderkerk	Teerlink		J. F. van Leeuwen & Co.
„	„	Amerika	Zeeman		Paine, Stricker & Co.
„	bark	Trijntje Fenna	J. Abbink		Engelhard & Co.
„	schip	Henriette Maria	P. Tjebbes	Sam. en Soerabaija	B. Kopersmit & Co.
„	brik	Cornelia Geertruida*	C. E. Hoeksma	Nederland	E. Moormann & Co.
„	bark	Brouwershaven*	A. Huizer		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Henriette	J. van Loenen	Soerabaija	Haager & Schuurman.
Ned. Indisch	schoen.	Sala Sala*	Tan Tjoan	Joana en Samarang	Coulster.
„	bark	Naim Balgijer*	Sech Baoeseer	Samarang	„
„	„	Lachmadie*	Said Segaf	Banka	„
„	„	Kim Tianghoat*	Tan IJoetjen	Banjermassing	„
„	„	Toen Goan*	Lim Tiankie	Cheribon en Tagal	„
„	„	Atiatool Rachman*	Sech Osman		„
„	schoen.	de Haai*	Tjoeliang		„
„	„	Indramaijo*	Lim Anjin	Palembang	„
„	„	Almas*	Lim Anjan	Muntok	„
Zweedsch	schip	Prins Oscar*	Oberg	Nederland	Paine, Stricker & Co.
„	bark	Tata Morgana*	Stjernberg	t' Kanaal	C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Danube*	Nilson		Pitcairn, Syme & Co.
Engelsch	„	Isle of France*	A. A. Ashmire		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Graham*	W. Mac. Neur	Sam. en Soerabaija	„
„	brik	Leven*	Ballard	Cocos-Eiland	Wilson & Co.
„	„	Wee Tottie*	Brown	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
„	bark	Selina Jane*	B. E. Groenwald	Singapore	E. Moormann & Co.
Hamb.	„	Guinea*	F. Bundesen		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.

Aangekomen schepen te Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN.
Junij	14	Ned.	schip	Marinus Willem	van Duijn	Soerabaija
„	16	„	„	Almonde	Surie	„
„	17	„	„	Californie	de Wijn	„

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Junij	16	Ned.	schip	Kijkduin	Dekker	Batavia
„	—	„	„	Broedertouw	Rotgans	Nederland

In lading liggende schepen te Pasoeroean.

VLAG.		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	
Nederlandsch	schip	Marinus Willem	van Duijn	Nederland.
„	„	Almonde	Surie	„
„	„	Californie	de Wijn	„

Aangekomen.

CHERIBON. 5 Julij N. I. bark *Kim Goan*, Ong Kokkioe, v. Riouw.
INDRAMAIJOE. 2 Julij N. I. brik *Sicilie*, Schol, v. Pontianak.
PEKALONGAN. 3 Julij N. I. bark *Atiat Toolbarie*, Said Alijdroos, v. Griss.
PANGOEL. 22 Junij N. I. schip *Johanna*, Ingerman, v. Soerabaija.
TERNATE. 11 Mei Spaans. brik *Cometa*, Laureano de Obin, v. Menado.— 12 Z. M. st. *Retch*, lt. t/z. 1 kl. jhr. Bowier, v. Batjan. — 26 Spaans. brik *Gral Martinez*, D. Albino Goijenechia, v. Menado; N. I. st. *Menado*, Couteron, v. do.
KOEPANG. 28 April N. I. schoen. *Coquette*, Muller, v. Atapoepoe. — 7 do. bark *Oosterling Ingsoen*, v. d. Wielen, v. do. — 26 do. do. *Camba Torido*, Sech Bagiaf, v. Kema. — 27 do. brik *Fathool Main*, Sech Bagawie, v. Atapoepoe. — 9 Junij do. st. *Menado*, Couteron. v. Timor Delli.

Vertrokken.

CHERIBON. 3 Junij N. I. bark *Indramaijoe*, Tan Tjinghiang, n. Bat. — 5 do. do. *Alnoer*, Said Hoessin, n. Pekalongan.
INDRAMAIJOE. 3 Julij N. I. bark *Tjangoan*, Sie Ikhim, n. Riouw.
PEKALONGAN. 4 Julij N. I. schoen. *Folok Aldjoesoer*, Said Abdr. Alkaf, n. Cheribon.
GRISSEE. 1 Julij N. I. bark *Justina*, IJoe Gianling, n. Palembang; do. brik *Boesrool Karim*, Said Moht. Hon, n. Sumanap. — 2 do. bark *Ingkit*, Lim Soentik, n. Soer. — 3 do. do. *Aldjoesoor*, Said Alie, n. Banjermass.
TERNATE. 8 Mei Z. M. st. *Retch*, lt. t/z. 1 kl. jhr. Bowier, n. Batjan.— 12 Amer. schip *Swallow*, Frederik Slocum, n. Zee; N. I. schoen. *Makasser*, Hassan Aboebakar, n. Ambon. — 13 Z. M. st. *Retch*, lt. t/z. 1 kl. jhr. Bowier, n. Batjan. — 21 Spaans. brik *Cometa*, Laureano de Obin, n. Ambon. — 27 N. I. bark *Abool Hassim*, Said Alhabassij, n. Kema. — 28 do. st. *Menado*, Couteron, n. Ambon.
KOEPANG. 7 Mei Ned. bark *Constance*, Kimmerer, n. Ned; do. do. *P. Schoemaker*, v. Varelen, n. Soer; N. I. bark *Fathool Madjit*, Said Asegaf, n. Pasoer. — 15 do. schoen. *Coquette*, Muller, n. Mak. — 3 Junij do. bark *Oosterling Ingsoen*, v. d. Wielen, n. Soer. — 7 do. brik *Fathool Main*, Sech Bagawie, n. Mak; do. schoen. *Leang Man*, Tjam Saioefat, n. do. — 10 do. st. *Menado*, Couteron, n. do.

AANVOER TE BATAVIA.

VAN DEN 8 TOT 10 JULIJ 1862.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Brouwershaven*, gez. Huizer, agt. C. Bahre en G. Kinder.

1 kt. ...., *Z. E. de Gouv. Generaal.*
34 kn. opium, 20 vs. zilv. munt, *N. H. M.*
75 kn. rhijnwijn, 12 do. gedr. vruchten, 2 do. ijzerwerk, *Haager en Schuurman en co.*
40 coll. manufact., *Pandel en Stiehaus.*
11 coll. manufact., 16 do. diversen, *E. Moormann en co.*
12 vn. verfwaren, 10 kn. papier, *Gumprich en Straus.*
50 md. min water, 1 kt. groentens, 29/m steenen, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
50 coll. manufact., *Niederer en co.*
6 coll. manufact., 2 kn. kramerijen, *Engelhard en co.*
172 kn. wijn, *Winsser, de Lange en co.*
1 kistje medicijnen, 12 coll. manufact., 40 vn. porcelein, *Busing, Schröder en co.*
82 kn. bier, *Dümmler en co.*
4 kn. boeken, *Lange en co.*
1 kn. drukletters, 200 vs. boter, 17 kn. meel, 5 kn. wijn *van Ommeren, Rueb en co.*
6 balen laken, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
4 ps. lithographie steenen, *H. M. van Dorp.*
100 vs. boter, *J. F. van Leeuwen en co.*
300 vs. boter, *J. Cezard en co.*
6 vs. boter, *Eekhout.*
7 vs. boter, *Keuchenius.*
95 coll. manufact., *Wilson en co.*
1 kistje boeken, *Reynst en Vinju.*
4 kn. wijn, 6 do. vruchten, 12 do. koperwerk, 1 kt. zijdenwaren, 1 do. suikerwerk, 217 kn. comp. kaarsen, 25 do. sigaren, 2 do. kousen, 88 do. provisien, 1 kt. zijden modewaren, 2 kn. staalwerk, 40 do. toiletspiegels, 1 kt. klokken, 19 kn. kramerijen, 1 coll. manufact., *H. en A. Straus.*
10 vs. koper spijkers, 250 kn. vensterglas, 12 do. glaswerk, 404 blokken zink, 10 kn. aardewerk, 5 do. kat. parapluien, 300 vs. spijkers, 20 coll. zink, 3 kn. gelakt leder, 6 do. toilet zeep, 20 do. kramerijen, 1 kt. handschoenen, 1 do. kleedingstukken, 40 coll. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*
300 ps. hammen, *Gezagvoerder.*
11 kn. koopmanschappen, 298 do., mandjes, vs., vn., coll., en 6 oxh. ...., 55 vuurvaste steenen, 1 ijzeren Sleepboot, diversen *lading voor Samarang.*
12 kn. goederen, *Gouvernement.*

Van Nederland per Ned. schip *Jan de Wit*, gez. Guijt, agt. van Ommeren, Rueb en co.

50 kn. ...., *Engelhard en co.*
8 kn. manufact., ...
1 kt. manufac., ...
75 kn. manufact., ...
64 kn. manufact., ...
25 kn. manufact., ...
1 kt. lampen, 50 kn. manufact., ...
329 vs. provisien, 15/2 pijp. azijn, 2 kn. huisraad, *Hagedorn Plump en co.*
100 ks. kaas, 40 bn. ...., 24 kn. manufact., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
13 kn. ijzerwerk en kramerijen, 28 coll. provisien, 46 kn. ...., 5 bn. zakken, 4 kn. sokken, 21 ks. wijn, ...
100/m steenen, *P. Landberg en Zoon.*
60 kn. ...., 1 kt. ijzerwerk, ...
100 vs. boter, 39 oxh. wijn, *J. Cezard en co.*
6 kn. kramerijen, 3 coll. ....
34 coll. manufact., 7 bn. rood garen, *Niederer en co.*
4 vn. ijzerboorsel, 11 kn. bladkoper, 14 do. geelmetaal, 3 coll. gaskroonen, *Enthoven en co.*
1 kt. gelakt leder, 9 kn. groentens, 100 do. gedistelleerd, 40 do. champagne, *van Ommeren, Rueb en co.*
3 kn. boeken, 1 kt. linnen, *Lange en co.*
2 kn. manufact., *J. F. van Leeuwen en co.*
500 keld. genever, 54 coll. manufact., *B. Kopersmit en co.*
5 kn. papier en boeken, *G. Kolff en co.*
7 kn. wijn, *Steinmetz.*
3 coll. gas ornementen, 30 do. glaswerk, 4 do. koperwerk, 22 do. gazmeters, 99 lantaarn palen, 1 kt. gutapercha, 1 vt. salamoniac, 6 vn. ijzeren, pijpen, 3 do. lood wit, 16 do. ijzerboorsel, 2 kn. boeken, 2 do. olie, 1 kt. kantoorbehoeften, 3350 vuursteenen, 152 gaspijpen, 27 coll. ijzerwerk, 108 stav. ijzer, 166 schoorstijlen, 29 nokstoelen, 54 kapstoelen, 1 regerlateurklep, 243 trekstangen, 27 hangstangen, 104 klampen, 120 kruisankers, *Gazfabriek.*
30 bs. garen, *C. Bahre G. Kinder.*
8 kn. sigaren, *Haager en Schuurman.*
3 kn. wijn, 1 kt. sigaren, *Rappard.*
3 kn. schoolbehoeften, *Warnar en Snethlage.*
1 kt. sigaren, 1 do. modewaren, 1 rijtuig, 60 do. wijn, *Z. E. de Gouv. Generaal.*
4 vs. azijn, *van Lennep.*
500 keld. genever, *Reynst en Vinju.*
4 kn. kramerijen, *H. en A. Straus.*
2 kn. meubelen, *Koelman.*
57 coll. manufact., *Wilson en co.*
60 vn. porcelein, *Wehrij, Wille en co.*
4 kn. ijzerwerk, 7 zakk. klinknagels, 15 stav. hoek-ijzer, *Fievez.*
34 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
100/2 vn. vleesch, *W. Cores de Vries.*
250 hammen, *van Walchren en v. Dorp.*
1 kt. milit. ornementen, *van Riet en Wijnveldt.*
120 oxh., kn. 6/4 pijp. wijn, *Hunter, Houghton en co.*
10 kn. manufact., *Busing, Schröder en co.*
2 kn. lint, *Pandel en Stiehaus.*
112 coll. artill. goederen, *Gouvernement.*
359 coll. provisien en dranken, *Gezagvoerder.*
92 coll. manufact., 181 kn., vn. ks. en coll. ...., 43 kn. wijn, 10 do. papier, 100 vs. boter, 2 kn. glaswerk, 2 do. pianos, 1 rijtuig, 5 kn. eau de cologne 1 do. zilverwerk, 2 do. wasdoek, 14 do. kramerijen, 5 vn. wagensmeer, *voor Samarang.*
25 kn. wijn, 6 do. ...., 22 do. manuf., 1 do. meubelen, 112 do. marmer, 2 do. boeken, 3 do. chemicalien 1 do. huisraad, *voor Soerabaija.*
38 coll, artill. goederen, *Gouvernement.*

Van Liverpool per Eng. bark *Benvoirlich*, gez. Jenkins, agt. Gumprich en Strauss.

59 kn. manufact., *Maclaine, Watson en co.*
2600 ks. zeep, 90 bund. stangen ijzer, 14 vn. pleet en ijzerwerk, 3 kn. led. pleetwerk, 147 coll. manufact., *Gumprich en Strauss.*
30 coll. glaswerk, 40 vs. tongen, *Pitcairn, Syme en co.*
5 kn. hoeden, 1 kt. pleetwerk, *H. & A. Strans.*
84 kn. en 7 bn. manufact., *Wilson en co.*
30 coll. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*
62 coll., 80 bn., en 18 kn. manufact., 3545 en 350 bund. en stangen ijzer *Martin, Dyce en co.*
30 kn. en 29 coll. manufact., 1 do. machinerien, 168 md. aardewerk, 12 kettingen, *Order.*
575 bund., 113 coll. machinerien, *N. H. M.*
138 bn. manufact., 53 md. aardewerk, *Schimmelpenninck en co.*
2 kn. manufact., *Haager en Schuurman.*
76 ton cokes, 9 vn. koperdraad, 5 kn. modewaren, *Adam en co.*
25 kn. en 55 coll. manufact., 26 do. ijzerwerk, *Burt, Myrtle en co.*
160 ton telegraaph kabel, *Gouvernement.*
4 coll. manufact., 5 pijpen portwijn, 1 suikerpan, 6 coll. machinerien, *Morgan, Melbourn en co.*
120 md. aardewerk, 18 coll. manufact., 2 do. diversen, 1 do. zadels, *E. Moormann en co.*
12 coll. manufact., *Pandel en Stiehaus.*
3 kn. en 9 coll. manufact., 34 do. glaswerk, 1 md., en 9 coll. ijzerwerk, 2 kn. kramerijen, 1 kt. metaalwerk, 5 kn. lederwerk, 8 vn. ijzerw. en kramerijen, *Hunter, Houghton en co.*
48 coll. manufact., *Borneo Comp. Limited.*
14 coll. manufact., *Bahlmann en co.*
26 coll. manufact., *J. F. van Leeuwen en co.*
52 bund. en 405 stangen, 100 md. aardewerk, *Tolson, Hunt en co.*
11 coll. manufact., *Mathieu, Ebbs Ruijs en co.*

Van Singapore per Eng. schip *Negrais*, gez. Harrison. agt. Maclaine, Watson en co.

7 kn. opium, 2 do. diversen, 50 do. manufact., 2 do. zijde, 244 bund. zakken, 10 kn. vuurwapenen, 19 md. kramerijen, 4 bn. garen, 41 kn. gouddraad, 4 do. ged. vruchten, 19 martevanen, 2 kn. kannen, ...

Van Hobart Town per Eng. brik *Wee Tottie*, gez. Brown, agt. Pitcairn, Syme en co.

2000 zakk. meel, eene hoeveelheid appelen en aardappelen, *Agenten.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia,

VAN DEN 8 TOT 11 JULIJ 1862.

Van Nederland per *Ridderkerk*,

1 kist gem. S Glas, Medicijnen.

Ver Nederland per *Brouwershaven*,

1 kistje gem. O I Genie Batavia 1862.

Van Nederland per *Jan de Witt*,

1 blikje Societeit Concordia.
1 kistje gem. C P △ 67 den Heer A. C. J. Edeling chef van het Hijdrograpisch Bureau te Batavia.
1 kistje Mr. L. J. H. Bouman Advocaat te Batavia.

Van Singapore per st. *Koningin der Nederlanden*,

1 pakje gem. V A adres van Arcken.
1 pakje Brandon
1 kistje J. E. Akkeringa te Buitenzorg adres John Pryce & Co, te Batavia.
1 kistje kapt. H. Kruijsboom bij het 6 Bataillon te Soerabaija.
1 kistje Charles Ettij, Wono Langen, Probolingo, care Fraser, Eaton & Co. Soerabaija.

HANDELSBERIGTEN.

BATAVIA, 12 *Julij* 1862.

De Europesche mailberigten loopende tot 24 Mei jl. kwamen op 3 dezer in ons bezit doch bragten wederom weinig belangrijk nieuws voor den handel, terwijl hier de toestand over het algemeen nog uiterst weinig beterschap vertoont. In Lijnwaden ging bijna niets om en prijzen gingen successivelijk lager.

Produkten. Afdoeningen van *Suiker* op levering werden ons niet bekend. Voor disponiebele partijtjes werd naar gelang van kwaliteit *f* 14,— @ *f* 14½ voor No. 16 besteed. De veiling van *Koffij* te Padang door het Gouvernement op 27 passato gehouden liep lager af dan men algemeen verwachtte. De 40,000 picols eerste soort bragten gemiddeld op *f* 40,24, terwijl 2000 picols zoogenaamde 2de soort, doch van zeer inferieure kwaliteit met veel zwart en gebroken, tot *f* 35,40 ℔ picol gemiddeld nemers vonden. Voor disponiebele *Java Koffij* werd naar kwaliteit *f* 41,— @ *f* 42,— besteed. *Rijst* met schaarsche aanvoeren en in de laatste weken zijn prijzen weder rijzend vooral voor goede tweede Batavia soort.

Vrachten. Ten gevolge der benoodigde scheepsruimte voor Padang, en de weinige disponiebele schepen, goed gesouteneerd en hooger gehouden. De inschrijving voor den afhaal van Zout van Bangkok naar Sumanap werd gegund @ *f* 1,95 @ 1,98 ℔ picol. Eene nieuwe uitbesteding zal op 17 dezer gehouden worden.

Wisselkoers. Papier op *Holland* met meer aanbieding en bij groote bedragen @ 99½ pCt. afgedaan. Op *Engeland* privaat Wissels 6/m zigt *f* 11.70. Bank Wissels *f* 11,70. Op *China f* 2.70 ℔ dollar. Op *Singapore f* 2.71 tot *f* 2,74⁵ ℔ dollar met afdoeningen. Op *Calcutta f* 119.— ℔ 100 Cts.

Spetien. *Hollandsche Gouden Ducaten* oude *f* 6.90 nieuwe *f* 5.75. *Engelsche Souvereinen f* 12,80. *Australische f* 12,40. *Dubloenen roode f* 38.—. *Geele f* 40.—. *Tien gulden stukken f* 10.25. *Spaansche pilaar dollars* ontbreken. *Mexicaansche dollars f* 2.74. *Australisch Goud* in staven *f* 45.— ℔ reaal.

INVOEREN.

Lijnwaden. Over het algemeen toont zich bij Importeurs meerdere geneigdheid tot lagere prijzen af te geven. Onze noteeringen zijn thans voor *Hollandsche Madapollams* 5/4 *f* 5,40 @ *f* 5,60, 6/4 *f* 7.25 @ *f* 7,40, 7/4 *f* 7,75 @ *f* 7,85, 8/4 *f* 8,— alles op tijd. Tegen comptant hadden eenige afdoeningen plaats tot *f* 6,90 en *f* 7,— voor 6/4, en *f* 6,80 voor minder gewilde tjap. *Ruwe* 5/4 *f* 5,20, 6/4 *f* 6,25, 7/4 *f* 7,— op tijd. 6/4 werden per Comptant afgedaan @ *f* 6,10. *Blaauwe* genieten weinig vraag en bleven prijzen onveranderd. In *Engelsche Witte Katoenen* ging slechts weinig om en hadden alleen in *ruwe* eenige verkoopen plaats tot lagere noteeringen. *Engelsche Shirtings* met weinig omzet. *Hollandsche Witte* met eenige vraag. *Ruwe* minder begeerd. Wij noteeren thans: *Witte* 33/36 Inch. *f* 8,— @ 9,—, 40/42 Inch. *f* 9,50 @ *f* 11.—. *Ruwe* 36 Inch. *f* 7,50 @ 8.—, 42 Inches *f* 9,— @ *f* 9,50. *Cambrics* met geringe kooplust en zonder verbetering van prijs. *Witte Jaconetten* naar kwaliteit *f* 5,— @ *f* 12,— doch weinig begeerd. *Adrianopel Effen rood. Katoen* 5/4 naar kwaliteit *f* 9,— @ *f* 11,50, 6/4 *f* 13,— @ *f* 15,—, de kooplust blijft echter nog zeer gering en doet zich thans de meeste vraag voor naar 4/4 waarvoor men *f* 8¾ @ *f* 9,— in goede 2de soort doek zou kunnen bedingen. *Gedrukte Goederen* in de gewilde soorten en patronen met weinig omzet; mindere kwaliteiten zijn tot zeer lage prijzen afgegeven. Van *Ginghams* blijft onze markt overvoerd en blijft de verkoop daarvan uiterst moeijelijk. *Battiks Slendangs*, tengevolge van geforceerde verkoopen van oude partijen, weder minder begeerd en lager in prijs. *Doeken* in passende patronen gewild. *Sarongs* weinig begeerd. *Kain Pandjangs* lusteloos. *Weefgoederen* met weinig vraag, alleen voor Ads. roode doeken van enkele gewilde patronen bestaat meerder kooplust. *Hollandsche Drillings* naar kwaliteit *f* 7,50 @ *f* 8,50. Comptant werden afgedaan 120 balen K. W. @ *f* 8¼. *Amerikaansche* ontbreken. *Engelsche* met weinig handel, naar kwaliteit *f* 5½ @ *f* 7½ waard. *Blaauwe* met toenemende vraag tot *f* 6,75 @ *f* 8.50. *Ruw Garen* met meer handel en hooger gehouden. Een bod van *f* 140.— Cpt. werd geweigerd. *Adrianopel Effen Rood Garen* in de beste soorten met meer vraag doch nog steeds gedrukt door de groote voorraad van inferieure soorten waarvan onze markt alsnog overvoerd blijft. *Oranje en Groen Garen* met weinig omzet doch toonen houders zich niet genegen lagere offerten aan te nemen. *Naaigarens* zonder vraag.

Wollen Goederen. zoowel ordinair als fijn *Laken* moeijelijk van de hand gaande. *Hollandsche* en *Engelsche polimieten* nog steeds zonder koopers. *Flanel* blijft verlaten en niet tot bijkomende prijs verkoopbaar. *Wollen dekens* met eenige vraag. *Molton f* 1,10 tot *f* 1,55 naar gelang van kwaliteit en grootte.

Metalen. *Zweedsch IJzer f* 11.50 @ *f* 12.— de laatste prijs echter slechts bij kleinigheden. *Engelsche* soorten met ruime voorraad en weinig begeerd. *Bloklood* @ *f* 16.— moeijelijk afgaande. *Bladlood* van *f* 23,— tot *f* 25,— langzaam verkoopbaar. *Koperen spijkers* met afdoeningen tot *f* 85,— @ *f* 90,—. *Hollandsch koper f* 105 @ *f* 110.—. *Engelsch* do. *f* 100.— @ *f* 110.—. *Geel metaal f* 90.— @ *f* 95.— zonder vraag voor 't oogenblik. *Zweedsch Staal* overvoerd en tot *f* 8.— @ *f* 9,— te vergeefs aangeboden. *Zink* tot *f* 27,— @ *f* 29,— langzaam van de hand te zetten. *Blik* met voorraad en thans op *f* 20,— te noteeren. *IJzeren Spijkers* geassorteerd *f* 16½ @ *f* 17.—. *Zink in blokken f* 19½ @ *f* 20,— onverkoopbaar.

Provisiën en Dranken. *Engelch* en *Hollandsch Bier* op fust zonder koopers. Afgetapt *Engelsch* met groote voorraad en tot *f* 6,50 ℔ dozijn moeijelijk te plaatsen. *Haantjes Bier* schaarsch en bij goede kwaliteit thans tot *f* 7,25 verkoopbaar. *Cognac* bij bekende goede kwaliteit en merk goed afgaande. *Bordeaux Wijnen* schaarsch en zeer gezocht. In kisten *f* 40,— @ *f* 45,—, op fust *f* 150,— @ *f* 200,— naar kwaliteit. *Rhijnwijnen* de fijnere soorten bij kleinigheden afgaande. *Portwijn* op fust zeer gezocht maar ontbrekende. *Madeira* met ruime voorraad en minder gewild. *Champagne* met veel voorraad en alleen zeer gunstig bekende merken te plaatsen. *Selterswater* met uiterst weinig vraag en voor halve kruiken niet hooger dan *f* 8,— te noteeren. *Wijnazijn f* 20,— @ *f* 25,— ℔ Oxhoofd. *Boter* met weinig vraag doch zonder grooten voorraad. *Hammen* ruim voorhanden en hoogstens tot *f* 5,— gewild. *Kazen f* 4,— @ *f* 5,—. *Gezouten Vleesch* buitenlandsch *f* 20,— @ *f* 30,—. Hollandsch *f* 40,— @ *f* 60,—. *Meel* Amerikaansch *f* 32,— met genoegzame aanvoer. Hollandsch *f* 28,— @ *f* 30,—. Door het Gouvernement werden groote partijen in veiling gerealiseerd *Olijfolie f* 10,— @ *f* 14,— en goede vraag. *Provisiën in blik* lusteloos en moeijelijk afgaande tot 25 pCt. avans.

Diversen. *Propatria papier* overvoerd en veelal op Vendutiën tot lage prijzen opgeruimd. *Vensterglas* verkoopbaar van *f* 10,— tot *f* 12,—. *Glazen dakpannen f* 14,— @ *f* 15,—. *Aardewerk* met beduidende aanvoeren en prijzen laag. *Lijnolie* met aanwakkerende vraag tot *f* 12,50 @ *f* 13,—. *Arakleggers* zonder afdoeningen, nominaal op *f* 20,— @ *f* 22,— genoteerd. *Hollandsch Zeildoek* thans goed begeerd en afgedaan tot *f* 38,— @ *f* 42,— naar kwaliteit *Engelsch f* 22,— @ *f* 26,— met iets meer vraag. *Russisch f* 38,— weinig voorhanden. *Touwwerk* gewild van *f* 33,— tot *f* 35,— ℔ picol en aankomende partijen grif te plaatsen. *Terpentijnolie* @ *f* 12,— gewild. *Loodwit f* 12,— @ *f* 13,— onverkoopbaar. *Zinkwit* zonder vraag. *Geassorteerde Verwen f* 3,50 @ *f* 5,— naar kwaliteit en sortering. *Eau de Cologne f* 2,— tot *f* 6,50 naar merk en kwaliteit. *Holl. Genièzakken* met verkoopen tot 45 @ 55 Cents. *Compositie Kaarsen f* 17,— gewild. *Zweedsche Teer* ontbreekt en minstens *f* 30,— waard, *Amerikaansche* niet voorradig. *Koolteer f* 7,— voorraad. *Zeep Eng.* met veel voorraad *f* 2,—. *Amerikaansche f* 3,—. *Hollandsche f* 3,50. *Manilla Cigaren f* 60,— @ *f* 65,—. *Engelsche kolen f* 22,—. *Australische f* 15,— laatste afdoeningen.

UITVOEREN.

Batavia Arak zonder aanbiedingen en nominaal op *f* 60.— genoteerd. **Cassia Vera** niet voorradig. **Cubeben** zonder aanvoeren en nominaal *f* 65.— waard. **Gom Elastiek** met kleine afdoeningen tot *f* 87.50 ℔ picol. **Gom Dammar,** Eerste soort afgedaan tot *f* 22.—. 2e soort *f* 21.50 @ *f* 21.— ℔ picol. **Gutta Percha.** Schaarsch en met vrij levendige vraag. **Japansch Koper** Per Ceres is eene partij aangevoerd doch nog niet geplaatst. **Bind-Rotting.** *Banjermassing f* 9.25 met afdoeningen. *Padang f* 8.—. **Sandelhout** zonder handel en nominaal op *f* 7.— ℔ picol gehouden. **Beijenwas.** Aanvoeren van Bengalen en Perzië werden tot *f* 160 comptant afgedaan. **Japansche** ontbreekt. **Boomwas,** Japansche zeer lusteloos en met voorraad. **Tin, Billiton** met weinig aanvoer op *f* 85.— gehouden. **Foelie No. 1.** Benkoelen. *f* 25.— @ *f* 30.— ℔ picol met geringe vaag. **Muscaatnooten No. 1.** Benkoelen tot *f* 60.— à *f* 70.— ℔ picol begeerd. **Kruidnagelen,** In de eerste hand niet voorradig. **Peper.** Zwarte *f* 16.— @ *f* 17.— laatstelijk besteed; Witte *f* 35.—; de te Benkoelen gehoudene veiling liep gemiddeld af tot *f* 15.25. **Koffij.** Java met afdoeningen bij kleinigheden tot *f* 41.— @ *f* 42.—. De Padang veiling op 27 passato gehouden bragt gemiddeld op voor 40.000 picols 1e soort *f* 40.24 en voor 2000 2e soort *f* 35.40 p. picol. **Huiden,** Buffel *f* 3.50 @ *f* 4.50. Koe *f* 3.— @ *f* 4.— met matige vraag. **Sapanhout.** *Bima f* 3.—. *Manilla* in Entrepôt *f* 3.— weinig begeerd. **Campher.** Eene partij per Ceres aangebragt vond koopers tot *f* 95.— p. tob. Comptant. **Indigo,** Blijft voor prima kwaliteit te Samarang zeer gewild tot *f* 5.— p. A. ℔. **Suiker,** Met kleine afdoeningen op dadelijke levering tot *f* 14.50 voor No. 16. Voor de nieuwe oogst blijven de vorderingen der houders nog steeds even hoog.

Rijst. Met weinig aanvoer in de laatste weken, waardoor prijzen eene niet onbeduidende rijzing ondergingen. Wij noteren thans:

Eerste soort Batavia	*f* 180.— tot *f* 200.—	℔ Koijang.
Tweede do. do.	„ 155.— „ *f* 170.—	„ „
Cargo	„ 120.— „ „ 140.—	„ „

300 Koijangs Boedie Rajah Rijst (Indramaijo) werden afgedaan tot *f* 240 p. Koijang.

VRACHTEN.

Sedert ons jongste berigt vonden de navolgende Bodems emplooi. *Helena* (Holl.) voor eene lading kolen naar Ambona tot *f* 6500.—. *Wassenaar* (Holl.) door de factorij opgenomen voor eene zoutvracht van Bangkok naar Sumanap @ *f* 1.95 ℔ picol. *Postillon* (Holl.) als boven voor twee reizen @ *f* 1.98 p. picol. *Hebe* (Holl.) *f* 100.— voor Suiker en andere goederen in verhouding naar Rotterdam. *Kijkduin* (Holl.) *f* 95.— voor Suiker, *f* 90.— voor Koffij van Samarang, Soerabaija en Passoeroean naar Amsterdam. *Cornelia Geertruida* (Holl.) is in Europa gecharterd tot *f* 100.— per last naar Triëst of Amsterdam naar Gibraltar om orders. *Frans en Elise* (Holl.) *f* 95.— voor Suiker, *f* 90.— voor Tabak van Soerabaija, Probolingo en Panaroekan naar Amsterdam. *Noach* (Holl.) *f* 120 voor Koffij en *f* 130 voor ligt goed van Padang naar Amsterdam. *Celeritas* (Holl.) *f* 110 voor Koffij en *f* 125 voor ligt goed van Padang naar Amsterdam. *Cortgene* (Holl.) *f* 115 voor Koffij en Peper van Padang naar Amsterdam. *Paul Johan.* (Holl.) *f* 100,— voor Suiker hier, *f* 117,50 voor Koffij en *f* 125,— voor ligt Goed van Padang naar Amsterdam. *Wave Queen* (Eng.) sloot af tot £ 4.— p. ton voor Rijst van Indramaijo naar het Kanaal om orders. *L. A. Bang* (Zweed.) laadt voor beladers rekening te Indramaijoe en Samarang naar Amsterdam. *Augusta May* (Eng.) te Soerabaija opgenomen @ £ 4.5.— p. ton naar Rotterdam. *Scotland* (Eng.) te Samarang gecharterd @ £ 4.2.6.— p. ton naar Rotterdam. *Isle of France* (Eng.) neemt lading voor eigenaars rekening naar Sydney. *Batavia* (Hamb.) sloot af tot geheime Cours. *Guinea* (Hamb.) 320 ton opgenomen tot $ 3200.— in eens via Singapore naar Amoy. *Oscar 1ste.* (Zweed.) @ *f* 95.— voor Suiker naar Rotterdam. *Hebe* (Zweed.) *f* 100.— voor Suiker en *f* 120.— voor Arrak naar het Kanaal voor orders. *Danube* (Zweed.) £ 4.10.— voor Suiker, £ 4.5.— voor Koffij, £ 4.12.6 voor ligt goed van hier naar Londen of Amsterdam te Southampton voor orders.

Onbevrachte schepen.

Hollandsche. *Catharina Jacoba, Henriette, Vijf Vrienden.*
Oldenburger. *Aeolus.*
Engelsche. *Benvoirlich, Wee Tottie, Graham.*

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.